

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
27. MAJ
1992
Letnik XLVI.
Štev. 21 (2656)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 8 šil.
30 tolarjev
P. b. b.

3:1 –
Zmaga
SAK tudi v
Pliberku!

P. Wrolich
državni
prvak!

„Narodnostna
zbornica
je odveč!“

Predsednik Delovne skupnosti slovenskih socialdemokratov prof. Tomaž Ogris (slika) je v izjavi za tisk zavrnil predlog NSKS, EL ter deželnega glavarja Zernatta o ustanovitvi nekakšne narodnostne zbornice za koroške Slovence. Dejal je, „da je taka zbornica odveč“, saj je ta čas narodnostni svet za Slovence tisti organ, v katerem sodelujejo vsi pomembni dejavniki. Ogris v izjavi nadalje poudarja, da pogoji za tako zbornico ta čas sploh ne obstajajo, ker manjka potrebnega medsebojnega zaupanja znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

O posegu koroškega deželnega glavarja v razpravo znotraj slovenske narodnostne skupnosti pa je Ogris menil, naj Zernatto najprej odgovori na vprašanja, kakšne pristojnosti naj bi taka zbornica imela, kdo bo odločal, kdo sme voliti zastopnike in kdo ne, ter zakaj doslej ni upošteval enotnih stališč vseh zastopnikov narodnostne skupnosti – ne le obih osrednjih slovenskih organizacij, marveč tudi cerkve, SPÖ, ÖVP in FPÖ – o številnih pomembnih vprašanjih v narodnostnem sosvetu.

Dr. Thomas Klestil

Klestil slavi najvišjo zmago v drugi republiki!

Novi avstrijski zvezni predsednik bo dr. Thomas Klestil! Izkušeni diplomat, ki ga je kandidirala ljudska stranka, je v drugem krogu volitev slavil največjo zmago, kar jih je v drugi republiki dosegel kak kandidat, ki je prvič kandidiral za to funkcijo. Zbral je senzacionalnih 57 odstotkov glasov, 43 odstotkov za socialdemokratskega tek-

meca dr. Rudolfa Streicherja pa je povzročilo politični potres znotraj stranke, katerega posledice se bodo pokazale šele v prihodnjih tednih in mesecih.

Bleščeča Klestilova zmaga je ponovno presenetila raziskovalce javnega mnenja ter funkcionarje v strankinih centralah, saj so vsi do

zadnjega pričakovali, da bo rezultat tesen ter da imata oba kandidata dobre možnosti za izvolitev. Volilci so odločili drugače: Klestil je kot prvi predsedniški kandidat dobil absolutno večino v vseh devetih zveznih deželah, torej tudi na Koroškem, kjer je kandidat SPÖ doživel najhujši poraz po letu 1945. Več na 2. strani.

Ob meji ne bo skladišča radioaktivnih odpadkov?

Spodbudne vesti iz sosednje Slovenije in Rusije! V ponedeljek se je zvedlo, da so pred nekaj dnevi dokončno izključili zadnje tri reaktorje jedrske elektrarne v Černobilu, ki je 25. aprila 1986 povzročila najhujšo nesrečo v zgodovini mirne uporabe jedrske energije, iz Slovenije pa najnovejše izjave vodilnih politikov dajo upati, da načrtovanega odlagališča za jedrske odpadke ob koroško-slovenski meji ne

bo. Po zadnjih informacijah iz ministrstva za energetiko so tozadevni načrti umaknjeni, najverjetnejša lokacija pa je okolica jedrske elektrarne v Krškem.

Kot smo poročali, so bile v raziskavi za izbor lokacije odlagališča nizko in srednje-radioaktivnih odpadkov navedeni tudi kraji na območju obmejnih občin Ravne ter Dravograd.

Na Koroškem, predvsem v Podjuni, toda tudi v prizade-

lih občinah v Sloveniji, je objava možnih lokacij prebivalstvo močno vznemirila, prišlo je tudi do protestnih akcij ter posvetovanj občinskih politikov z obeh strani meje.

Uradna Koroška pa je od slovenske vlade zahtevala takojšnja pojasnila ter poudarila, da je vsaka lokacija ob meji s Koroško nesprejemljiva. Deželni glavar dr. Zernatto in pristojni referent za varstvo okolja Herbert Schil-

ler sta hkrati pozvala Dunaj, naj intervenira pri slovenskih in hrvaških oblasteh, da umaknejo take načrte.

Odločitev, kje bodo končno zgradili skladišče za shranjevanje radioaktivnih odpadkov, bo morala Slovenija sprejeti v najkrajšem času, saj jih je v začasnem skladišču v krški nuklearki že sedaj več kot 8000 sodov, do konca obratovanja pa naj bi jih bilo predvidoma okoli 30.000!

Minister dr. Prunk na Koroškem

Minister za Slovence po svetu dr. Janko Prunk se je pretekli teden mudil na Koroškem. Ob priliki obiska zaključne akademije Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru se je sestel tudi s predstavniki ZSO in NSKS. Na ločenih sestankih se je seznanil s stališči obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev.

Dr. Prunk je zagotovil, da bo republika Slovenija tudi v bodoče podpirala koroške Slovence v njihovih prizadevanjih za enakopravnost. Poudaril je, da si bo v najkrajšem času skušal ustvariti celovito sliko o položaju koroških Slovencev.

Jubilejna akademija SG

V veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu je v nedeljo popoldne potekala slavnostna jubilejna akademija ob 35. obletnici ustanovitve slovenske gimnazije in 30. maturi. Poleg raznih skupin ZG in ZRG za Slovence (na sliki mešani zbor pod vodstvom mag. Stanka Polzerja) so tokrat kot gostje sodelovali kulturni ustvarjalci SPD „Radiše“.

slika: Walter Fritz

Razgovori med ZSO in NSKS se bodo nadaljevali!

V okviru predstavitvenih obiskov se je delegacija ZSO pretekli petek sestala s predstavniki NSKS. Delegacija, ki jo je vodil predsednik dr. Sturm, je sogovornikom predstavila politično koncepcijo ZSO, ki temelji na dveh temeljih:

- pot do ustavnega sodišča v vprašanjih 7. člena ADP in
- koncept dvo- in večjezičnosti brez narodne priznavne prisile za manjšino in večino.

Predsednik NSKS dr. Grilec je predstavil koncept NSKS o novem zastopstvu narodne skupnosti, ki ga namerava izvesti. K temu je dr. Sturm poudaril, da koncept o novem zastopstvu za ZSO ni sprejemljiv, ker bi dejansko

pomenil ugotavljanje manjšine. Poleg tega ta koncept odpira več vprašanj kot jih rešuje. Predlagal je nov forum za usklajevanje politike, v katerem naj bi bile zastopane vse relevantne politične skupine koroških Slovencev. Ta predlog za NSKS ni bil sprejemljiv.

Delegaciji ZSO in NSKS sta se domenili za nadaljnje pogovore v mesecu juniju. Do tedaj bo NSKS predložil datajran koncept svojega modela za novo zastopstvo, ZSO pa bo predložila koncept, kako bi obe osrednji orgnaizaciji kljub različnim konceptom našli plodno sodelovanje na različnih delovnih področjih.

Gonja zaradi podpor 28 Slovincem:

„Notranjeslovenska umazana intriga...“

Sturm zahteva dokončno razčiščenje

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Marjan Sturm je pretekli teden pojasnil ozadje podpor, ki jih 28 koroških Slovincem izplačuje republika Slovenija. Slovenija jih sicer prenakazuje na naslov ZSO, ta pa do konta nima dostopa.

Sturm je kot osnovo za te podpore navedel, da nekateri koroški Slovenci, ki so bili med obema vojnama narodnopolitično aktivni ter so v času fašizma trpeli oz. se vključili v protifašistični odpor, niso bili socialno zavarovani in jim je zato manjkalo potrebno število delovnih let za pokojnino. Te podpore, po izjavi predsednika ZSO, Slovenija izplačuje šele nekaj let.

V zvezi s poskusi, da bi te osebe in ZSO potisnili v nek levi ideološki kot, pa je dr. Sturm dejal, da gre pri tem za osebe, ki so bile – ne glede na njihov svetovni nazor – potrebne podpore za preživetje.

S tem v zvezi je navedel nekatera imena prejemnikov takih podpor, med njimi tudi koroško pesnico Milko Hartman, ki je med obema vojnama ob kuharskih tečajih bodrila slovensko mladino na Koroškem, ter ženo enega od 13 leta 1943 na Dunaju obglavljenih selskih žrtev, ki je po letu 1945 sama preživljala družino na majhni kmetiji.

Ponovno razpihovanje pred letom dni na nekulturen način začete razprave o omenjenih podporah je po Sturmovem mnenju „notranje-

slovenska zelo umazana intriga“, ki samo škoduje slovenski narodnostni skupnosti. Prvič je o tem govoril poslovodja ZSZ dipl. trg. Joza Habernik na tinski diskusiji o spravi med partizani in dobrombranci, navrh pa je mag. Lojze Dolinar v nekem pismu bralcev objavil konkretne številke. Kje jih je zvedel, ni pojasnil.

„Gre za skupino, ki socialno ogrožene ljudi izrablja za politični boj proti ZSO“, je dejal Sturm in opozoril, da je na zasedanju zunanje-političnega odbora slovenske skušine pred dobrim mesecem zahteval, da se objavijo vsi podatki, ki govorijo o tem, da so nekateri koroški Slovenci dobivali denarje iz Slovenije in dodal, „da je znano, da so bili med temi osebami tudi taki iz vrst ali blizu Narodnega sveta koroških Slovincem in tudi Zveze slovenskih organizacij, ki pa socialne pomoči sploh niso bili potrebni. Gre za osebe, ki so dobile brezobrestna posojila itd.“ je dejal Sturm in zahteval, da se stvari dokončno razčistijo ter se določenim ljudem prepreči nadaljevanje te umazane politične intrige.

Avstrija je leta 1991 svoje manjšine podprla s 16 milijoni šilingi

Republika Avstrija je leta 1991 svoje manjšine podprla s skupno 16 milijoni šilingi. To je izjavil zvezni kancler dr. Franz Vranitzky na parlamentarno vprašanje poslanke Zelenih mag. Terezije Stoisić.

Avstrija torej ni izplačala celotne vsote za pospeševanje narodnostnih skupnosti v višini 24 milijonov šilingov, kot jo je potrdil avstrijski parlament, prizadeti pa so spet gradiščanski Hrvati, ki so od odobrenih 8 milijonov prejeli le dva.

Koroški Slovenci so za leto 1991 prejeli skupno 12,4 milijona šilingov, madžarska narodnostna skupnost na Gradiščanskem milijon, Čehi 0,6 milijona, Slovaki 40.000 in Slovenci na Štajerskem 20.000 šilingov. V vsoti za koroške Slovence je tudi milijon šilingov, ki je bil namenjen gradiščanskim Hrvatom, a je bil mimo narodnostnega sosveta izplačan celovski Mohorjevi...

Poslanica ZAL Stoisićeva

je glede podpore gradiščanskim Hrvatom in Madžarom dejala, da je ta za enako številčne narodnostne skupnosti v skoraj vseh državah Evropske skupnosti – razen Francije in Grčije – 20 do 30-krat višja kot v Avstriji. Posledica tega pa je, da so v Avstriji ogrožene najosnovnejše strukture manjšin.

„Haider je pokazal svoj pravi obraz“

Dolgoletna Haiderjeva namestnica ter druga predsednica koroškega deželnega zbora Kriemhild Trattinig je po eklažu na zveznem kongresu svobodnjaške stranke v Gasteinu – poslovodja stranke Rumpold jo je v neki parodiji osebno žalil – izstopila iz stranke in hkrati oddala vse politične funkcije. V razgovoru za ORF je dejala, da je Haider „pokazal svoj obraz“ ter da noče imeti več opravka s to stranko.

Predsedniške volitve 1992

OBČINA / OKRAJ	STREICHER 1992		KLESTIL 1992	
	24. maj	26. april	24. maj	26. maj
Bekštanj	2.700 (54,4)	2.493 (50,0)	2.265 (45,6)	1.036 (20,8)
Bilčovs	508 (50,0)	468 (44,0)	508 (50,0)	232 (21,8)
Bistrica nad Pliberkom	644 (58,9)	561 (47,0)	449 (41,1)	261 (21,9)
Bistrica v Rožu	903 (56,3)	835 (50,5)	701 (43,7)	348 (21,1)
Bistrica na Zilji	229 (51,8)	223 (47,1)	213 (48,2)	129 (27,3)
Borovlje	2.531 (53,0)	2.456 (49,7)	2.242 (47,0)	900 (18,2)
Čajna	809 (54,3)	822 (53,0)	681 (46,7)	295 (19,0)
Djekše	280 (43,5)	276 (41,2)	364 (56,5)	232 (34,6)
Dobrla vas	1.938 (53,5)	1.838 (49,7)	1.682 (46,5)	890 (24,0)
Galicija	541 (50,1)	479 (43,2)	539 (49,9)	299 (26,9)
Globasnica	506 (54,6)	473 (48,6)	420 (45,4)	214 (22,0)
Grabštanj	633 (39,4)	608 (36,6)	974 (60,6)	496 (29,9)
Grebinj	825 (38,3)	777 (34,7)	1.329 (61,7)	814 (36,4)
Hodiše	695 (46,6)	601 (44,5)	796 (53,4)	319 (23,6)
Kotmara vas	812 (48,0)	773 (43,6)	879 (52,0)	474 (26,8)
Otok	322 (34,6)	246 (30,9)	609 (65,4)	258 (32,4)
Pliberk	1.215 (50,5)	1.095 (44,3)	1.189 (49,5)	698 (28,2)
Podklošter	2.513 (54,3)	2.396 (52,1)	2.118 (45,7)	817 (17,8)
Pokrče	692 (44,2)	674 (42,1)	874 (55,8)	344 (21,5)
Rožek	492 (48,6)	436 (43,3)	521 (51,4)	248 (24,7)
Ruda	501 (50,6)	498 (48,3)	490 (49,4)	283 (27,4)
Sele	304 (63,7)	298 (60,7)	173 (36,3)	113 (22,8)
Straja vas	232 (48,1)	241 (46,1)	271 (53,9)	138 (26,4)
Suha	369 (49,3)	345 (45,5)	380 (50,7)	246 (32,4)
Škocijan	1.609 (40,8)	1.185 (53,5)	2.339 (59,2)	772 (28,4)
Škofiče	675 (52,2)	612 (47,2)	619 (47,8)	284 (21,9)
Šmarjeta v Rožu	335 (45,3)	327 (42,1)	405 (54,7)	226 (29,1)
Šmohor	2.284 (48,1)	2.057 (42,1)	2.426 (51,9)	1.327 (27,2)
Šentštefan na Zilji	704 (57,8)	648 (52,2)	513 (42,2)	329 (26,5)
Šentjakob v Rožu	1.752 (60,7)	1.605 (54,5)	1.136 (39,3)	548 (18,6)
Štalenska gora	748 (43,5)	682 (38,2)	970 (56,5)	441 (24,7)
Velikovec	3.234 (47,6)	3.098 (43,8)	3.559 (52,4)	1.795 (25,4)
Vernberk	1.367 (50,3)	1.275 (45,7)	1.350 (49,7)	529 (19,0)
Vrba	2.215 (43,5)	1.979 (38,7)	2.874 (56,5)	1.159 (22,6)
Železna Kapla	1.267 (66,4)	1.179 (59,8)	642 (33,6)	399 (20,2)
Žihpolje	332 (33,1)	310 (29,9)	672 (66,9)	367 (35,3)
Žitara vas	816 (60,4)	777 (54,1)	534 (39,6)	306 (21,5)
Žrelec	2.109 (52,3)	2.029 (48,8)	1.910 (47,5)	808 (19,4)
OKRAJI:				
Celovec-dežela	15.240 (45,2)	14.292 (42,0)	18.446 (54,8)	8.408 (24,7)
Celovec-mesto	21.946 (41,1)	21.092 (37,3)	31.420 (58,9)	14.284 (25,2)
Beljak-mesto	16.830 (47,9)	16.245 (45,8)	17.021 (50,3)	7.292 (20,5)
Beljak-dežela	20.408 (51,0)	19.266 (47,2)	19.621 (49,0)	8.185 (20,1)
Šmohor	5.637 (44,5)	5.111 (39,1)	7.039 (55,5)	4.200 (32,1)
Velikovec	13.745 (49,7)	12.581 (46,0)	13.915 (50,3)	7.209 (26,4)
Šentvid	16.959 (46,4)	16.282 (42,9)	19.571 (53,6)	8.895 (23,5)
Spittal	21.585 (44,4)	20.677 (49,0)	27.002 (55,6)	13.290 (26,5)
Trg	7.942 (45,2)	7.568 (41,5)	9.624 (54,8)	4.220 (23,2)
Wolfsberg	17.412 (49,5)	16.806 (46,0)	17.739 (50,5)	8.788 (24,0)
KOROŠKA	157.704 (46,5)	149.860 (42,8)	181.398 (53,5)	84.771 (24,2)
AVSTRIJA	1.901.865 (43,1)	1.888.599 (40,6)	2.505.395 (56,8)	1.728.234 (37,2)

AKTUALNI RAZGOVOR

z dr. Marjanom Sturmom,
predsednikom Zveze slovenskih organizacij

Za raznolikost je potrebna demokratska zrelost

Modernizacija Zveze slovenskih organizacij na Koroškem na programskem kot tudi na organizacijskem področju, razprava o njeni multikulturni usmeritvi kot imperativ za novo sožitje med večino in manjšino, vprašanje zastopstva oz. nekakšne zbornice koroških Slovencev so trenutne teme, ki so v ospredju razprave znotraj slovenske narodnostne skupnosti. Uredništvo slovenskega vestnika se je o vseh teh vprašanih pogovarjalo s predsednikom ZSO dr. Marjanom Sturmom.

Na občnem zboru ZSO ste napovedali modernizacijo organizacije. Zakaj?

Živimo v času globalnih sprememb. Na eni strani se bohotijo hudi pojavi nacionalizmov z vojaškimi spopadi in najostudnejšimi masakri. Ljudje, ki so včeraj še živeli v sožitju, se danes koljejo in sejejo sovraštvo, ki bo obremenjevalo tudi prihodnje generacije. Na drugi strani pa smo soočeni s procesom svetovne in predvsem evropske integracije, s preseganjem meja, naddržavnim sodelovanjem, vsesplošno informacijsko družbo s posledico, da v Evropi dejansko zaživimo v multi- ali večkulturni družbi.

Multikulturnost burka duhove. Kako razumete ta pojem?

To je formulacija zapadne Evrope, ki upošteva dejstva, da se Evropa medsebojno oplaja prav zaradi komunikacijskih vezi in migracijskih tokov.

Noben narod, nobena manjšina ne more več živeti izolirano, izpostavljena je raznovrstnim vplivom te Evrope, bodisi na področju kulture, glasbe, bodisi gospodarstva itd.

Multikulturna družba je dejstvo, vprašanje je le, kaj iz nje storiti.

Temu pojmu del javnosti nasprotuje.

Dejstvo je, da ta pojem v Evropi kritizirajo predvsem desničarske skupine, v Avstriji so to FPÖ, KHD in NDP. Te skupine zagovarjajo npr. „čistost“ nemškega kulturnega prostora, negirajo, da je prav avstrijska kulturna, liberalna in duhovna podoba sad vplivov različnih narodov in narodnosti. Kdor je bral Rotha, Handkeja, Bachmanovo itd., bo to

lahko potrdil. Še bolj očitno je to na področju ljudske kulture. Kdor je dovzeten za zvok koroške ljudske pesmi, bo lahko spoznal, da ima ta (slovenska in nemška) skupne (ali pomešane) korenine. Obstajajo številni primeri, ko imajo te pesmi eno melodijo in dva teksta, slovenskega in nemškega. To si lahko razlagamo s tem, da je prav ljudska kultura povezana predvsem z regijo, z njeno geografijo ipd., v kateri je nastala. Melanholija je skupna obema. To je koroška specifika.

Nemški nacionalisti tega nikoli niso priznali, ker so iz političnih razlogov ustvarjali umetno etnično polarizacijo in si oblikovali sliko o „čisti nemški kulturi“ na Koroškem. S tem so med drugim homogenizirali in mobilizirali „nemštvo“ na Koroškem.

Če je multikulturna družba dejstvo, kaj za Vas iz tega sledi?

Meni je vseeno, ali kdo na ta pojem pristaja ali ne. Bolj pomembno je, kako bo slovenska narodna skupnost preživela glede na dinamični družbeni razvoj modernizacije, kajti dejstvo je, da se je prav v naši generaciji, torej po letu 1945, veliko slovenskega jezika izgubilo. Otroci postajajo večjezični, materinščine pa ne obvladajo v zadostni meri ali pa sploh ne. Jezikovna situacija se je bistveno spremenila. Medtem ko so se v petdesetih letih otroci socializirali skoraj izključno v slovenščini, sedaj ni več tako. Temu ustrežno je tudi jezikovno obvladovanje posameznika. Svet, v katerem doraščajo naši otroci, je svet, ki ga jim posredujejo večinska družba in mediji. Slovenski spored avstrijskega radia in slovenski tedniki ipd. te vrzeli s 50 minutami dnevno ne morejo zapolniti.

Pogovorni jezik dijakov slovenske gimnazije je zagovoren dokaz za to.

Kako ta proces zaustaviti?

Potrebujemo funkcionalno enakopravnost slovenskega jezika in kulture v vsakdanjiku. Od otroškega varstva, dvojezičnega šolstva, celodnevne radijskega programa in sploh medijske oskrbe, dvojezičnih topografskih napisov in uradnega jezika. Pa še to ne bo zadostovalo, če se vzdušje v deželi ne bo bistveno spremenilo in sicer v smeri, da je dvo- in večjezičnost pozitivna vrednota.

Glede na politično vzdušje v deželi so to pobožne želje?

To so pobožne želje glede na zgodovinske izkušnje. Čas je, da tudi sami kritično preverimo naše politične koncepte iz preteklosti.

Proces asimilacije na Koroškem v zadnjih desetletjih in več je povezan s sledečimi faktorji:

1. z evropsko kulturo in civilizacijo, ki pač forsira tistega, ki je močan, ki ima več vpliva in je skratka bolj agresiven.
2. v merjenju nacionalnih sil (nationales Kräftemessen), v katerem šibkejši prav zaradi omenjene evropske civilizacije skoraj vedno podleže in
3. z nacionalno priznavno prisilo (nationaler Bekenntniszwang), ki ljudi deli v dobre in slabe, v priznavalce in izdajalce. Prav ta prisila je eden izmed najpomembnejših političnih vzvodov nemškega nacionalizma na Koroškem.

Kaj pomeni merjenje nacionalnih sil?

Manjšinsko vprašanje na Koroškem se je rodilo kot

posledica globoke evropske krize: vojni dogodki, razpad monarhije, boji za južno mejo Avstrije in severno mejo države SHS, plebiscit. Sožitje med obema etničnima oz. jezikovnima skupnostma v koroški regiji je bilo izpostavljeno hudemu pritisku in se je v nadaljnjih desetletjih še zaostri. Poglavitni vzrok za to je bila prav težnja po ustvarjanju „nacionalne države“ – boj za „nacionalno imetje“, za hegemonijo in oblast v regiji. Močnejši v tem boju je bil nemški nacionalizem. Posledice za slovensko narodno in jezikovno skupnost so bile porazne: stopnjevanje asimilacijski pritisk, pregon slovenskega izobraženstva, družbena marginalizacija širših slovenskih slojev, genocidna politika nacionalizma, vojna, pregnanstvo in odpor.

Se torej kot predsednik ZSO distancirate od plebiscitne kampanje Slovencev za priključitev?

Po sedemdesetih letih ne gre več za to, kdo je imel leta 1920 prav, temveč za to, da si ustvarimo osveščen odnos do te zgodovine. Dejstvo namreč je, da se je velik del koroških Slovencev leta 1920 pod vplivom osrednjega slovenskega prostora odločil za „slovensko nacionalno državo“, posledice pa so morali nositi sami.

Podobno se je zgodilo leta 1945. Spet se je velik del koroških Slovencev pod vtisom nacionalsocialističnih grozodejstev in spet pod vplivom osrednjega slovenskega prostora odločil za „slovensko nacionalno državo“, in spet so posledice poraza nosili sami.

Dr. Sturm proti antifašističnemu odporu?

Sploh ne. Antifašistični odpor je sestavni del evropske demokracije. Sam

izhajam iz družine, ki je bila izseljena in ki je v pregnanstvu molila za partizane in seveda tudi za priključitev. Sprašujem se, ali so leta 1920 in leta 1945 obstajale še druge opcije? V knjigi Jesen 1942 je objavljena korespondenca med Kardeljem in Titom iz druge polovice leta 1942. Tam v pismu Titu Kardelj pravi, da bodo ozemeljske zahteve do Avstrije odvisne od tega, ali bo Avstrija sestavni del sistema „ljudske demokracije“ ali pa „imperializma“.

Torej samoodločba kot politična kategorija s poraznimi posledicami za vse tiste, ki so v to pošteno verjeli, in s posledico, da se je koroški nacionalizem lahko brez denacifikacije čez noč prelevil v patriotsko gibanje za „enotno in nedeljeno Koroško“.

Danes ni koroškega Slovenca, ki bi se zavzel za priključitev.

To je res. Ob aktualnih pojavih nacionalizma, ki kot vidimo vodijo do krvavih vojaških spopadov, do masakrov na osnovi etnične homogenizacije, si moramo zastaviti vprašanje, kako naj bi ob koncu 20. stoletja izgledalo sožitje med različnimi narodi, narodnostmi in manjšinami. Še posebej zaradi tega, ker imamo na drugi strani proces evropske integracije, presejanja državnih meja, medsebojnega kulturnega in siceršnega oplajanja.

Vrniva se v leto 1920 oz. 1945. Kakšna naj bi bila tedaj tretja opcija?

Pod geslom nacionalne samoodločbe so razpadle tri večnacionalne tvorbe. Rusija, Avstro-Ogrska in osmansko cesarstvo. Nastale so nacionalne države, ki spet niso bile nacionalno in jezikovno homogene in so v sebi nosile nacionalne konflikte, zaradi česar so dobile avtoritarne ali profašistične vlade. Sedanji situaciji v bivši Jugoslaviji (z izjemo Slovenije) in bivši Sovjetski zvezi sta si zelo podobni.

Če bi energije, ki so bile tedaj in danes potrebne za destrukcijo teh večnacionalnih držav, vložili v reformo in demokratizacijo le-teh, kot je to predlagal Dr. Karl Renner, bi bile vse te žrtve nepotrebne. Vsaj kot eno izmed možnih variant je treba sprejeti tudi takšno razmišljanje. Še posebej spričo dejstva evropske integracije. To, kar se danes dogaja v bivši Jugoslaviji, se lahko zgodi tudi v Evropi, če se bodo vprašanja sožitja reševala s klasičnim instrumentarjem nacionalno-državne ideologije.

ZSO torej želi prispevati k osveščenemu odnosu do zgodovine. Kaj sledi iz teh zgodovinskih izkušenj?

(Dalje na 4. strani)

Za raznolikost...

(Nadaljevanje s 3. strani)

Tudi Slovenci smo pristajali na nacionalno polarizacijo in v spopadu z nemškim nacionalizmom podlegli, ker smo bili slabši.

Kako naj danes izgleda tretja opcija?

Ta je v današnjih razmerah povezana z vprašanjem narodnostne priznavne prisile. Ta pa je nenaravna in jo mora večina Slovencev v svojem vsakdanjiku obiti. Slovenci sami smo to narodnostno priznavno prisilo uporabljali kot kontrolni mehanizem navznoter in s tem ljudi delili na priznavalce in izdajalce, na narodno zavedne in nemčurje. S tem nismo uspeli, kajti naše število se je kljub temu manjšalo.

Iz tega sledi: čim bolj se bomo zapirali, tem manj nas bo.

Kaj predlagate konkretno?

Koroški Slovenci se sami v prihodnosti izolirano ne moremo uveljaviti kot gospodarski ali politični faktor brez širšega pojmovanja prostora, v katerem živimo. Ker živimo v obmejnem prostoru Evrope bomo utrpeli škodo, če ne bomo gojili regionalne zavesti v smislu tesnejšega gospodarskega in kulturnega sodelovanja v prostoru Alpe-Jadran.

Samo v taki regiji bo slovenščina dobila funkcionalnost. Zato se zavzemam za izobraževalni sistem, ki bi na Koroškem poleg nemščine uvedel še slovenščino in itali-

janščino za manjšino in večino. To pa bo uspelo samo v primeru, če učenje jezikov ne bo vezano z narodno priznavno prisilo. To je moderna koncepcija, ker presega manjšinske meje. Le tako bo mogoče uvesti funkcionalno dvo in večjezičnost.

Danes je veliko govora tudi o vprašanju zastopstva oz. zbornice.

Ne glede na to, da zbornični sistem znotraj Avstrije razpada, ima še druge pomanjkljivosti. Prvič zahteva ostrejšo kontrolo in gradi na še ostrejši priznavni prisili in na večji notranji in zunanji kontroli manjšine. Slovenska politika bi bila prisiljena, da bi vsako zahtevo utemeljila z nacionalnim proporcijom, kar bi povzročilo, da bi nam Avstrija postopoma iz razlogov racionalizacije skrajševala pravice.

Tak model poleg tega pomeni ugotavljanje manjšine, kar je izvedljivo le, če se posamezniki vpišejo v volilni seznam.

Ta model bi ponovno ostreje začrtal mejo med manjšino in večino in izločil vse tiste, ki se pač ne prištejejo ne k eni ne k drugi skupini. Birokratski aparat take zbornice bi bil dražji kot dozdajšnje strukture.

In zastopstvo?

Ideja zastopstva sploh ni izdelana. Imam vtis, in Marjan Pipp je to na dobrosrčni diskusiji zelo odkrito potrdil, da gre le za oblastni boj zno-

traj manjšine. Nastala je, ko so v NSKS menili, da bodo lahko s pomočjo bivše slovenske vlade in s finančnim izsiljevanjem spremenili politično strukturo na Koroškem v svojo korist. Takšno zastopstvo bi imelo podobne negativne efekte kot zbornični sistem. Kdor prebira Naš tednik lahko vidi, kako se je tam volilni boj na najprimitivnejši ravni že začel. Kdo je boljši Slovenec, kdo je izdajalec!

In kakšna je Vaša alternativa?

Dejstvo je, da je manjšina prav tako strankarsko in idejnopolitično heterogena kot večina.

To je naravno. Nihče ne more izrinuti ta ali oni tabor. Če bi to storil s finančnim izsiljevanjem, bi to le pospešilo asimilacijo. Zato mislim, da je edina rešitev v tem, da vsi politični faktorji manjšine akceptirajo raznolikost manjšine in skušajo usklajevati svojo politiko. Za to je potrebna demokratična zrelost. Kontrola ene skupine v naših razmerah pa pomeni samomor manjšine. To je ena izmed važnejših spoznanj iz naše zgodovine.

ZSO predlaga nov forum za razpravo znotraj manjšine. Slovenski forum, ga je imenoval Tomaž Ogris. V njem naj bi enakopravno razpravljali ZSO, NSKS, EL, Delovna skupina socialdemokratov, Delovni krožek. Zelene alternative, SPZ in KKZ. Le tako bo možno spet ustvariti tisto zaupanje, ki ga potrebujemo.

Bleščeča zmaga dr. Klestila

(Nadaljevanje s 1. strani)

Klestil je na Koroškem s 53,5 odstotka zbral celo več glasov kot dosedanja predsednik dr. Kurt Waldheim, njegov tekmelec dr. Rudolf Streicher pa je s 46,5 odstotka zabeležil najslabši rezultat, ki ga je v drugi republiki dosegel kak socialistični oz. socialdemokratski kandidat. Klestil je na Koroškem osvojil absolutno večino v vseh večjih mestih (Celovec, Beljak, Wolfsberg itd.) ter tudi v vseh okrajih, razen v okraju Beljak-dežela, kjer je dr. Streicher dosegel 51 odstotkov glasov.

Prva analiza glasov na dvojezičnem območju je pokazala, da je Streicher pridobil nadpovprečno v skoraj vseh večjih in srednjih občinah (Železna Kapla, Borovlje, Bistrica, Šentjakob itd.), da pa je hkrati Klestil pritegnil večji del volilcev, ki so v prvem krogu glasovali za kandidata ZAL prof. Roberta Jungka. Posebno zanimiv in skoraj enkraten rezultat so ugotovili v občini Bilčovs: 508 volik in volilcev je glasovalo za dr. Streicherja, natanko enako število pa za dr. Klestila, ki je v prvem volilnem krogu daleč

zaostajal za kandidatom socialdemokratske stranke.

Tudi na Koroškem pa je bilo odločilno zadržanje volilcev, ki so v prvem krogu volili Haiderjevo kandidatko dr. Heide Schmidt. Celoten blok teh glasov se je preselil h Klestilu, kot se je to zgodilo skoraj po vsej Avstriji.

Za Avstrijo se je z izvolitvijo Klestila v hipu končala izolacija avstrijskega zveznega predsednika v zadnjih šestih letih. Čeprav bo zaprisegel šele 8. julija, je že prvi dan po izvolitvi „deževalo“ vabil iz vse Evrope, posebej zapadne, ki je dosledno bojkotirala dr. Waldheima. Prvi državni obisk bo Klestil opravil v Švici, sledile bodo Nemčija, Češkoslovaška in druge države.

Italija ima predsednika!

RIM. Italija ima spet državnega predsednika. V 16. volilnem krogu je krščanskemu demokratu Oscarju Luigiju Scalfaru (73) uspelo zbrati 672 od 1002 glasov in s tem potrebno večino za izvolitev v italijanskem parlamentu.

Klestilova bleščeča zmaga pa je hkrati povzročila hudo krizo znotraj socialdemokratske stranke. Njen predsednik in kancler dr. Franz Vranitzky je v ponedeljek napovedal reforme, trden pa je ostal v odklonilnem stališču do Haiderjeve stranke.

Na Koroškem je socialdemokratska stranka menila, da gre za volitve osebnosti, ne pa strank, zato izid ne bo vplival na deželno politiko. Predsednik stranke dr. Peter Ambrozy je s tem v zvezi poudaril, da ne vidi potrebe po predčasni volitvah na Koroškem in tudi ne na zvezni ravni, kot jih je takoj po razglasitvi Klestilove zmage zahteval Haider.

Tudi ljudska stranka se očitno boji Haiderjevih ponudb, saj je že na večer volitev potrdila pozitivno stališče do sedanje velike koalicije na zvezni ravni. Tudi na Koroškem je Zernatto očitno istega mnenja, saj je takoj odklonil zahtevo po predčasni volitvah.

Prihodnji dnevi, tedni in meseci bodo pokazali, ali bo tako tudi ostalo, ali pa so bile volitve vendarle že signal, da se tudi Avstrija premika proti desni.

NOVICE IZ

SLOVENIJE

Slovenija članica OZN!

NEW YORK. – Slovenija je od 22. maja polnopravna članica Organizacije združenih narodov. Generalna skupščina je na pobudo Varnostnega sveta sprejela Slovenijo, Hrvaško ter Bosno in Hercegovino kot 176., 177. in 178. članico svetovne organizacije. Zasedanja Generalne skupščine so se udeležili tudi predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan, hrvaški predsednik dr. Franjo Tuđman in zunanji minister Bosne in Hercegovine Haris Silajdžić.

Sprejem v OZN je pravično dejanje, je po vrnitvi iz New Yorka izjavil predsednik predsedstva republike Slovenije Milan Kučan. „Za nami je zelo zahtevna etapa vstopanja v mednarodno življenje, zdaj pa je predvsem od nas odvisno, ali in kako bomo znali s tem novim položajem gospodariti.“

„Zdaj je mogoče pričakovati, da bomo zmogli dovolj enotnosti tudi pri ukvarjanju s tistimi vprašanji, ki so zdaj pred nami, in sicer da bi Slovenijo spremenili v državo napredka in blaginje za vse naše državljane. Upam, da zdaj, ko zunaj ni več odkritega nasprotovanja, sami sebi ne bomo največji nasprotnik.“

Kučan je na novinarski konferenci izrazil zadovoljstvo, ker sta bili v OZN sprejeti tudi Hrvaška in BiH. To je svojevrsten dokaz, da o Jugoslaviji kot političnem pojmu ni več mogoče govoriti.

Predsednik Kučan in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel sta se v New Yorku pogovarjala tudi s Cyrusom Vanceom, predsednikom generalne skupščine Shihabijem, generalnim sekretarjem Galijem in podsekretarjem OZN za vodneje humanitarnih operacij. Mnoge slovenske pobude so naletele na širši odmev, predvsem glede bolj prepustnih evropskih meja in nudenja ostale pomoči. Kot je povedal Kučan, je bila pozitivno ocenjena tudi ideja o mirovni conah pod nadzorstvom sil OZN v BiH, kamor bi se lahko zatekli ljudje, prav tako ocena, da ne gre le za beg pred grozotami, ampak za beg pred psihološkim in političnim pritiskom, da bi se ozemlje z večino Srbov nacionalno očistilo.

Slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je dejal, da so sprejem Slovenije v članstvo OZN deloma pospešile razmere v BiH, slovensko stališče, da je mogoče stabilizirati razmere na ozemlju bivše Jugoslavije le s potrditvijo državnosti republik, nagel sprejem pa je tudi rezultat prizadevanj slovenske zunanje politike. „Dozorelo je spoznanje, da Jugoslaviji ni mogoče oprostiti tega, kar počne, ter da je treba nujno ukrepati. Sprejem v članstvo ni le zmagoslavje

slovenske politike, ampak potrditev nekaterih naših konkretnih zunanjepolitičnih ocen v zvezi z Jugoslavijo.“

Ob sprejemu v OZN je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek dejal, da je to za Slovence in druge državljane Slovenije izpolnitev zgodovinske želje, da s svojo lastno, samostojno in neodvisno državo enakopravno vstopijo v mednarodno skupnost narodov. „Sprejem pa je tudi najširše mednarodno priznanje upravičenosti zahtev Slovenije, da imajo narodi nekdanje Jugoslavije, ki so v preteklosti svojo državnost in mednarodno subjektiviteto oblikovali v skupni federativni državi, pravico, da sami odločajo o svoji usodi. Sprejem v Združene narode za Slovenijo pomeni vstop v mednarodnopravni sistem, ki državam v sodobnem svetu zagotavlja najvišjo možno raven zagotovil za varnost in celovito integracijo v mednarodno skupnost. S tem so Sloveniji odprta vrata v razvejani sistem specializiranih mednarodnih organizacij, brez česar ne more nobena samostojna država vstopiti v kompleksno ureditev sodobnega sveta na gospodarskem in vseh drugih področjih življenja, je izjavil dr. Drnovšek.

Profesor mednarodnega prava z ljubljanske univerze dr. Danilo Türk pa je poudaril, da mora Slovenija od trenutka, ko je postala članica OZN, ravnati kot država z vsemi odgovornostmi in pravicami, ki izhajajo iz načela suverene enakosti vseh držav, na katerem je utemeljena OZN, ne glede na velikost. Prva in najpomembnejša naloga Slovenije je aktivno sodelovanje v reševanju jugoslovanske krize in vzpostavitve miru na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Druga naloga bo določitev slovenskih stališč do pglavitnih političnih vprašanj današnjega sveta, tretja pa se tiče nesporno demokratičnega statusa Slovenije. Uveljaviti se mora kot aktivna država na področju varstva človekovih pravic, reševanja vseh humanitarnih socialnih in drugih vprašanj na svetu. Na tem področju bo morala svojo zunanjo politiko šele oblikovati.

Slovenski vestnik čestita!

nevesti **Moniki Oraže** iz Lepene za skupno življenjsko pot z izvoljencem Štefijem Paulitschem;

Tončiju Blajsu in njegovi izvoljenki Karin veliko sreče ob poroki v soboto, 30. maja v Železni Kapli;

gospe **Andreji Čik** iz Libuč za rojstni dan;

gospe **Tatjani Marko** iz Horc za rojstni dan;

gospodu **Tomiju Ogris-Rokijevu**, predsedniku Društva upokojencev iz Sel, za 70. rojstni dan;

gospodu **Antonu Dolinarju** iz Gorič za 70. rojstni dan;

gospodu **Fancu Vavtiju** iz Podgrada pri Škocijanu za rojstni dan;

gospe **Renati Lesjak** iz Metlove za god;

gospe **Ani Wutte** iz Gluhe vasi za rojstni dan;

gospodu **Jožetu Kopeinigu**, rektorju Tinjskega doma, za rojstni dan;

gospodu župniku **Ivanu Matku** za osebni praznik;

gospe **Elizabeti Mikl** z Zgornjih Rut na Radišah za osebni praznik;

gospe **Malki Verdel** iz Gorič pri Galiciji za osebni praznik;

gospe **Mariji Dimšnik** iz Gornje vasi pri Žvabeku za 70. rojstni dan in god;

gospe **Elizabeti Lince** iz Globasnice za rojstni dan;

gospe **Mariji Lesjak** iz Bilčovsa za 60. obletnico življenja;

gospe **Marjeti Schwarz** iz Gorič za rojstni dan;

gospe **Sonji Kuchling** za osebni praznik;

gospe **Eriki Knellwolf** za osebni življenjski praznik;

gospe **Kati Piček** iz Semislavč za osebni praznik;

gospe **Dini Obilčnik** iz Leš za osebni praznik;

gospodu **inž. Stanku Vrečarju** iz Stranj za osebni življenjski praznik;

gospe **Mojci Lederer** iz Sentjakoba za osebni praznik;

gospe **Rozi Keuschnig** iz Šentpetra za življenjski jubilej;

gospe **Matki Stefan** iz Pliberka za 60. rojstni dan;

gospodu **kom. sv. Francu Rutarju** za podelitev častne diplome Koroške trgovske zbornice.

Če bi ob življenjskem jubileju radi s čestitkami razveselili Vaše najdražje, prijatelje in znance, nas pokličite po telefonu, številka 0463/514300-50, vsak ponedeljek od 8.30 do 10. ure. Čestitke objavljamo brezplačno!

**Naročite
in širite
„Slovenski
vestnik“**

Razstava Franza Wiegeleja

Ob 850-letnici občine Bekštanj ter 70-letnici SPD „Jepa Baško jezero“ bo danes ob 19.30 uri v občinski hiši odprta razstava likovnih del ziljskega slikarja Franza Wiegeleja (slika), učenca prof. Antona Mahringerja. Franz Wiegele, pedagog in vodja manjšinskošolskega oddelka pri deželni šolskem svetu, v svojem delu izbira najbolj karakteristične poglede, panorame, zanimive izseke iz narave, značilno arhitekturo in ambiente, nenavadno vegetacijo in tiste sestavine okolja, ki hkrati pričajo o človekovi prisotnosti in njegovi majhnosti. Odprta razstava bo povezano s kulturnim sporedom, razstava pa bo na ogled do 5. junija, vsak dan od 7.30 do 17. ure.

Posojilnica-Bank Celovec: predsednik spet F. Brežjak!

Občni zbor Posojilnice Bank-Celovec je pretekli četrtek z veliko večino spet izvolil dipl. trg. Franca Brežjaka za predsednika upravnega odbora, s tem pa je spodletel poskus zamenjave sedanjega vodstva, ki jo je nameravala izvesti skupina delegatov na čelu z dr. Rolandom Grilcem in Lojzeto Dolinarjem. Novi podpredsednik upravnega odbora je Marko Sommeregger, sedanji podpredsednik nadzornega odbora dr. Valentin Kakl pa je postal predsednik NO.

Predsednik upravnega odbora Brežjak je pred izvolitvijo novega UO in NO podal obširno poročilo o delovanju Posojilnice-Bank Celovec v preteklem poslovnem obdobju. Bilanca za leto 1991 je zaključena z vsoto 177,9 milijona šilingov, ki je za 28,7 odstotka višja od leta poprej. To pa celovško posojilnico po povečanju bilančne vsote med vsemi posojilnicami uvršča na drugo mesto.

Tudi sicer se je poslovna dejavnost posojilnice razvijala ugodno, s perspektivno gospodarsko oz. bančno politiko pa ji je v zadnjih letih uspelo odpraviti velika bremena iz prejšnjih let ter uravnovesiti poslovanje. Hranilne vloge so ob koncu leta 1991 znašale 146 milijonov, posojila pa 87,7 milijona ali skoraj polovico bilančne vsote. Tudi razmerje lastnega in jamstvenega kapitala je ugodno in povsem ustreza zakonskim predpisom.

Slovenska banka ob Koldvorski cesti pa bo v prihodnjih mesecih rešila tudi prostorske probleme. Z najemom dodatnih prostorov v isti stavbi bo razširila in posodobila poslovne prostore za stranke, investicija pa bo znašala blizu 3 milijone šilingov.

Še k personalu: Posojilnica-Bank Celovec ima tre-

nutno štiri nameščence, ki s svojim delom – z ozirom na bilančno vsoto po osebi – močno presegajo povprečje slovenskih posojilnic na Koroškem. Brežjak se je zato zahvalil obema poslovođjema ter nameščencem za njihov prispevek k uspešnemu poslovanju, ob vroči razpravi o povišanju plač pa je dejal, da je upravni odbor to vprašanje uredil tako, da jih je dvignil nad nivo kolektivne pogodbe, pri vseh za enak odstotek.

Izredno pozitiven razvoj poslovanja posojilnice v zadnjih letih pa dokumenti-

Ponovno izvoljeni predsednik upravnega odbora Posojilnice-Bank Celovec dipl. trg. Franc Brežjak.

Most, ki spet povezuje

Med Ločami ob Dravi in Bregom so pred kratkim preko Drave namestili 15 metrov dolg in 1,7 metra širok most, ki je z jekleno vrvo pripet k bregu, da ga voda ob poplavih ne odnese. Ločani in Brežani (prvi občani Vrbe, drugi Rožeka) so tako po dolgih letih spet postali sosede. Do zadnje vojne jih je namreč povezoval

brod, ki pa ga pozneje niso več obnovili (bil je dotrajan), tako da je nekdanje tesno medsebojno sosodstvo zaradi tega prenehalo.

Novi most spet povezuje bližnje sosede in prebivalce šentiljskega in rožeškega območja in tako ustvarja dolgo pričakovano in željeno medsebojno povezanost, kot so jo bili navajeni nekdanje.

Umrli avtor „Vasi ob meji“

Eden najpomembnejših avtorjev tv-dokumentacij in filmov z zgodovinskim ozadjem Thomas Pluch je pretekli teden nenadoma umrl v 58. letu starosti. Smrt ga je dohitela ob podelitvi Romyjeve nagrade na Dunaju, kjer je nekaj minut poprej prejel nagrado za najboljši filmski scenarij. Med najbolj znanimi deli rojenega Korošca tridelni film „Vas ob meji“, ki je bil večkrat nagrajen in v katerem je Pluch prikazal usodo koroških Slovencev na primeru treh generacij. Četrtri del „Vasi ob meji“ je bil v pripravi. Koroški Slovenci smo s Thomasom Pluchom izgubili človeka, ki se je v vseh svojih dejanjih zavzemal za naše pravice in jih razlagal večinskemu narodu. Bil je človek, ki je vedno stal na strani šibkejših.

Skupna dijaška razstava na Ptuju in v Celovcu

Sodelovanje med celovskim politehničkim razredom 1, Lerchenfeldstraße in Srednješolskim centrom na Ptuju se plodno razvija. Po lanskoletnem srečanju obeh šol so dijakinje in dijaki letos pripravili skupni razstavi fotografij pod geslom „Miteinander leben - voneinander lernen/Skupno živeti - drug od drugega se učiti“. Razstavi bosta na ogled v Celovcu v glavnem poslopju „DieKärntner Sparkasse“ na Novem trgu ter v Srednješolskem centru na Ptuju, kjer bo odprtje razstave danes, 27. maja, v Celovcu pa 16. junija.

Ivan Lukan

„OBRAČUN“ našega obdobja

Ob krstni predstavi drame Janka Messnerja

Obračun – maščevanje! V teh kategorijah se največkrat pojmujejo spoprijemanja med ljudmi in skupinami, osebno in širše, v medsebojnih sporih in prerekanjih, ki kdaj končajo celo v krvavih zablodah. Morda je kdo zaradi tega na odru celovškega mestnega gledališča tokrat pričakoval nekakšno tragedijo Krimhildinega maščevanja iz Nibelungov, neusmiljeno in brezobzirno moritev osebnih nasprotnikov in idejnih drugačnejšev iz avtorjevega življenjskega obeležja, ker se pač takšnemu togotnemu individualistu, kakršen je vsem Koroščem poznani neukrotljivi avtor, prisoja le neprizanesljivost in slepo udrihanje po svojih „sovražnikih“. Vendar se pričakovanja krvne osvete, kakor so bila napovedovanja v medijih, v katerih naj bi odmeval glas ljudstva, niso docela uresničila.

Nobeno literarno delo ni povsem očiščeno avtorjeve individualnosti, četudi v svoji vsebinski podobi doseže splošno veljavnost za vsakogar in za vsak čas. Naloga literata pač je, da pred svetom razkriva zavarovane tabuje in jih postavlja v luč prepoznanja, da osvetli tudi ozadja medčloveških konfliktov in skuša razreševati dileme. V razpletu misli in opisanih dogodkov pa se vrstijo slike, ki v svoji vsebinski refleksiji tudi ujamejo bralce in gledalce v lastnem ogledalu in jih s tem uvrščajo v vlogo časa in dogodkov. Da aktualne teme, izvirajoče iz neposredne časovne in miljejske bližine, lahko vznemirjajo tudi razne akterje, ki so vpleteni v dogajanja dobe, je razumljivo zlasti ob nepreracunljivosti avtorja. Zato ni čudno, da se še pred krstno predstavo pojavljajo napovedi škandala in predvideni eklat najde svoj odmev tudi v medijih. Morda je kaj hudih prividov pričakovalo tudi številno občinstvo, ki je zadnji sobotni popoldan napolnilo celovško mestno gledališče. Kakor že, prasketajoče napeposti med gledalci ni manjkalo.

Ko se je dvignil zastor, so že prvi prizori zbujali slutnjo, da gre za široko zasnovano zamisel vsebine, ki ne beži samo od dogodka do dogodka, temveč ob vsaki postaji zapuša tudi dovolj opominov v premislek. Bodisi resne paradigme človekovega ali systemskega obnašanja v določenih pogojih, bodisi smešne in odurne persiflaže neodpravljenih lastnosti posameznikov in skupin, katerih se vedno poslužujejo oblastniške strukture – vsi ti prikazi človeške pomanjkljivosti zadevajo v besedi in dejanju v živo jedro neke imaginarne resnice, ki je podvržena poljubni interpretaciji surove realnosti!

Individualizem Ivana Jelena nikjer, kjer konformistične družbe ližejo pete oblastnikov in oblastniška samovolja vsiljuje poenotenje obnašanja in mišljenja svojih podložnikov, ni zaželen. Martin Kačur in hlapec Jernej sta utopični prispodobni kakršen naj človek ne bi bil, če

hoče preživeti v pridobitniški in koruptni družbi kateregakoli porekla. Tudi če se jima pridruži še Ivan Jelenov, se njihova usoda ne bo izboljšala do predvidene pogube. Zato pa naj se prilagodljiva raja poenoti v blaženi pokorščini in si lahko reže nosove, da ne zavoha nakan, ki ji pretijo.

To so bistvene izpovedi te dramatične in vznemirljive odrske razprave o duhovni podobi zadnjih desetletij, ki je močno vplivala na razvoj političnega in moralnega ambianta naše dežele in rodila svoje cvetke tudi drugod, svoje sledove pa zapustila v avtorjevi spominski zakladnici. Iskanje resnice v zmedenosti njenega pojmovanja je prav gotovo težko, če ne kar brezizgledno početje navzlic tolikim kategoričnim imperativom, katerim je podvržena. Vsak zase jo lahko iz številnih odrskih prikazov izlušči po svoje. Nič bolje se ne godi pojmovanju svobode, ki ima prav toliko obrazov. Njena vzpostavitev s smrtjo se sicer lahko interpretira tudi s Prešernovim elegičnim sonetom, da pač „...trohljivost vse verige zgrudi“, vendar taka rešitev za človeštvo ne more biti perspektivna. Človeški neumnosti pa menda tudi bogovi niso kos. Zato tudi na naših tleh v

renegatskem pokolenju ne bo kmalu zamrl občutek potrebe: za vsako ceno iztrgati se iz svojih etničnih korenin. Obujanje spominov na te izvorne korenine pa bo spet in spet porodilo alergične reakcije in ogorčeni zavrnjivi krik „...red mit mir nit windisch! Preklet hudič!“

Režiser je s srečno roko izbral soustvarjalce: za dramaturgijo Vladimirja Kocjančiča, Meto Hočevarjevo za učinkovito in funkcionalno sceno, Janeza Mejača za izrazen odrski gib, Lada Jakšo za impresivno glasbo in igranje saksofona v živo, luč je postavil in vodil Zoran Najdenov, s tonskim pultom je upravljal Boris Kap, maska je bila delo Zorana Lemajiča, za kostume sta poskrbeli Meta Hočevar in Lidija Ramač. Asistent režije Marjan Bevk je opravil tudi delo inšpicienta.

Poleg Borisa Cavazze v

Režija Petra Militarova, ki se poslužuje vseh oblik moderne odrske umetnosti, njene sodobne tehnike z vsemi prilagojenimi optičnimi in akustičnimi učinki, mojstrsko stopnjuje vse

pomembne akcente dogajanj, da dogodek na odru z neubranljivo silo plane na gledalca in ga docela uklene.

Boris Cavazza v vlogi Ivana Jelena prepričljivo podaja z vso notranjo zavzetostjo temperamentno osebo frustriranega človeka, ki preganjan zaradi svoje nepoboljšljive

vlogi Jelena so vloge odigrali poklicni igralci Barbara Lapajne, Miloš Battelino, Nadja Strajnar-Zadnik, Alenka Bole-Vrabc, Miča Udir, odlični amaterji iz jeseniškega gledališča Manca Ogorevc, Igor Škrli, Jakob Kenda in Uroš Smolej ter Kondi Pižorn iz Predvora. V obširno igralsko ekipo so se vključili domači igralci Franci Kuežnik, Miha Kap, Franci Polzer, Sonja Hribar-Marko, Walter Juvan, Nuži Wieser, Manfred Tolmaier, Šimej Ogris, Martin Ogris, Katja Weiss in Jože Rovšek. V vlogah otrok pa še Elena in Ilija Messner.

trdoglavosti in muhaste samoniklosti pada v čustvene ekstreme in rešuje svojo resnico v brezupnem boju s silo duhovne potence in trdne vere v zmago nad prizadejano mu krivico. Edinstven užitek ta njegova trepetajoča čustvenost v izrazu besede in dejanja.

V nekaj besedah ni mogoče opisati vseh posameznih igralcev v vseh njihovih nastopih, v vseh odtenkih njihove čustvene pristnosti in spretnosti v besedi, kretnji in mimiki, kar je v skupnem sklopu zaokrožilo režijsko celoto v homogeno in povezano, pa tudi prepričljivo sceno odrskega prikaza. Vse v vsem kvalitetna igra je izkazovala tudi dozorelost naših domačih laičnih igralcev, ki so se z ostalimi osebami profesionalnega ansambla docela spojili.

V kulturni zgodovini koroških Slovencev prva krstna predstava domačega pisca in dramatika na odru celovškega mestnega gledališča bo odmevala še dolgo po sobotni uprizoritvi. Med našimi rojaki bo našla neokrnjeno priznanje, pa tudi absolutno odklonitev. Takšna je usoda vseh kritičnih literatur, ki žigosajo čas in utirajo nove poti. Nove vsaj za naše razmere in morda tudi škandal v tem zakrknjenem kakanskem vilajetu. Dobo, ki se zrcali v tem delu, smo sami preživljali in jo še živimo brez temeljnih razlik. Kakor se morda kdaj sami prepoznamo v slikah preteklosti, tako nam ta krstna predstava zastavi tudi vprašanje, koliko vsakomur (in ne samo nam) lastno zrcalo tudi še danes velja za naš vsakdanji obračun.

Tonči Schlapper

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentprimozu

prireja

KONCERT ob 80-letnici zbora

v soboto, 13. 6. ob 20. uri
v kulturnem domu
v Šentprimozu

Sodelujejo

Obirski ženski oktet
Moški zbor Vinko Poljanec
Moški zbor skladateljev Ipavcev
Mešani zbor Danica

ŠIRITE SLOVENSKI VESTNIK

35. obletnica ustanovitve ZG in ZRG za Slovence

Jubilejno šolsko akademijo je s pesmijo otvoril mešani dijaški zbor pod vodstvom mag. Stanka Polzerja.

Pogled nazaj – in naprej!

Zvezna gimnazija in Zvezna realna gimnazija za Slovence v Celovcu je na letošnji tradicionalni šolski akademiji praznovala 35. obletnico svoje ustanovitve ter 30. maturo. Jubilejna prireditev, katere se je udeležila vrsta častnih gostov iz Koroške in Slovenije, pa je bila lepa priložnost za pogled nazaj – in naprej.

Udeležence jubilejne akademije je pozdravil ravnatelj dv. sv. dr. Reginald Vospernik, ki je uvodoma dejal, da je letošnji šolski praznik prav poseben povod za veselje, saj je 9. maja minilo 35 let, odkar je tedanji prosvetni minister dr. Heinrich Drimmel podpisal ustanovitveni akt za slovensko gimnazijo in tako odprl pot za doslej 35-letno uspešno delovanje osrednje slovenske pedagoške ustanove. Pri tem je spomnil tudi na ustanovitvega ravnatelja dr. Joška Tischlerja ter na vse tiste, ki so ob njem in za njim oblikovali podobo šole: dr. Pavleta Zablatnika ter vseh profesorjev, ki so se že upokojili ali jih celo ni več med nami.

Ob 30. maturi pa je Vospernik opozoril na vse bolj razgibano dejavnost šole, ki se je prav v tem šolskem letu krepko odprla.

Slovenska gimnazija se je v preteklem obdobju odprla Rusiji z obiskom tečajnikov ruščine v Kaliningradu, Lužiskim Srbom s projektnim tednom 5.b razreda v Budyšin, partnerskemu društvu na Radišah s posebnim projektom, ravenski gimnaziji s športnim in družabnim srečanjem ter z izdajo že omenjene skupne publikacije.

Avtorji letošnje akademije so si izbrali dve težišči. V ospredju prvega je bil prikaz posebne jubilejne publikacije „Vzbudi se, Sloven!“ Gre za faksimilirani ponatis rakopisne revije, ohranjene v enem samem izvodu, ki so jo izdajali dijaki celovške humani-

stične gimnazije v šolskem letu 1915/16. Dr. Franc Sušnik, duša tega narodno-bodrilnega početja, je bil kasnejši ustanovitveni ravnatelj ravenske gimnazije, s katero je gimnazija od prvih začetkov prijateljsko povezana.

Akademije so se udeležili tudi deželni glavar dr. Christof Zernatto (desno), celovski župan Guggenberger s soprogo ter predsednik Deželnega šolskega sveta Reinprecht.

Drugo težišče kulturnega popoldneva so ustvarili nekdanji absolventi, ki so svojčas sooblikovali akademije. Andreja Močilnik, por. Wuzella – maturitetni letnik 1985 – je že na akademiji l. 1984 pokazala svoj talent na klavirskih tipkah, Maja Haderlap – maturirala je l. 1979 – pa je maja 1978 kot sedmošolka dovršeno zai-

grala odlomek iz Župančičeve Veronike Deseniške, menda že v slutnji bodočih dramaturških nalog v celovškem mestnem gledališču. Tudi njen nedeljski nastop je služil slovenski pesniški besedi.

2. generacija „Veselih študentov“ – Aleš Schuster, Janez Tratar, Peter Waldhauer, Miha Zablatnik in Janko Zwitter – pa je za uvod v 2. del akademije pokazala, da še – virtuozno kot nekdanj – obvlada svoje instrumente. Kar trikrat so jih svojčas občudovali na akademijah med leti 66 in 68, prvokrat še pod mentorstvom tedanjega vodje prve generacije „Veselih študentov“ osmošolca Jožka Kovačiča.

Čestitke sta osrednji šolski ustanovi koroških Slovencev izrekla deželni glavar dr. Christof Zernatto ter bivši slovenski minister za šolstvo dr. Peter Vencelj, v imenu kulturnih ustvarjalcev Slovenskega prosvetnega društva „Radiše“, letošnjega z gimnazijo pobratenelega društva, pa je predsednik prof. Tomaž Ogris na primeru 30 absolventov iz občine Radiše oz. Žrelec prikazal pomen ZG in ZRG za slovensko narodnostno skupnost na Koroškem.

Ravnatelj ZG in ZRG za Slovence v Celovcu dr. Reginald Vospernik je v svojem pozdravnem nagovoru orisal uspešno pot šole skozi tri in pol desetletja in poudaril, da slovenska gimnazija s svojo široko dejavnostjo uživa zaupanje koroških Slovencev in tudi mnogih nemško govorečih sodeželanov, kar potrjuje število za prihodnje leto vpisanih učencev v prvi razred.

Vse slike: W. Fritz

Tudi letos je slovenska gimnazija povezana s podeželjem. Njen partner je SPD „Radiše“, ki je sooblikovalo spored popoldneva (na sliki levo MePZ Radiše pod vodstvom Nužeja Lampichlerja). Zgoraj: med častnimi gosti nadzornik Wiegele, zastopnik škofa prelat Kristof ter prejšnji slovenski minister za šolstvo dr. Peter Vencelj.

35 Jahre BG/BRG für Slowenen

Im Festsaal des ÖGB-Hauses in Klagenfurt/Celovec fand vergangenen Sonntag die traditionelle Schülerakademie des BG und BRG für Slowenen statt. Die Veranstaltung stand ganz im Zeichen der Gründung der Mittelschule für die slowenische Volksgruppe vor 35 Jahren und der diesjährigen 30. Matura.

Zur Jubiläumsveranstaltung im vollbesetzten Festsaal konnte der Direktor der Anstalt, HR Dr. Reginald

Pri Joklnu/Bierjokl vor der Wiedereröffnung

„Kapital frißt Stammlokal“ lautete das Grafitti, das einer der Besucher in den letzten Öffnungstagen des Bierjokl/Pri Joklnu an die Wand malte. Die Schließung war zwar vorhersehbar, die Befristung des Mietverhältnisses mit dem Hauseigentümer „Zveza“ Bank vertraglich vorgesehen, trotzdem fiel allen der Abschied schwer.

1985 wurde das Lokal als erstes und einziges zweisprachiges Kulturbeisel in Klagenfurt/Celovec eröffnet. Das Gebäude an der 10.-Oktoberstraße verfügte über eine entsprechende Tradition: Seit Ende des 18. Jahrhunderts waren hier Gasthäuser untergebracht. Eine „verschüttete“ slowenische Tradition bestand darin, daß – bedingt durch die Nachbarschaft einiger slowenischer Häuser – das Lokal seit den 30er und 40er Jahren auch als Treffpunkt für Slowenen diente.

Seit 1985 diente das Haus als Kommunikationsort und Treffpunkt für Menschen beider Volksgruppen. Ziel war es, Kulturveranstaltungen in deutscher und slowenischer Sprache durchzuführen und den Kulturaustausch mit den Nachbarstaaten zu fördern. Vor allem wurde aber auch heimischen KünstlerInnen die Möglichkeit geboten, im Rahmen der Kulturarbeit des Vereins aufzutreten bzw. ihre Werke auszustellen. Schon aus der eigenen Situation der Betreiber heraus stand immer das Interesse von Minderheiten – ethnischen – im Vordergrund des Programmes.

Nun konnten in einer ehemaligen Pferdefleischhauerei in der Badgasse 7 in Klagenfurt/Celovec neue Räumlichkeiten für den „Bierjokl“ angemietet werden. 1,5 Millionen Schilling Sanierungskosten will man mittels Spenden, Fremdfinanzierung und stillen Gesellschaftlern aufbringen. Das Lokal wird im Erdgeschoß untergebracht sein, im 1. Stock soll eine Galerie einziehen. Neu ist der Direktvertrieb biologisch angebaute Agrarprodukte, die auch in der Küche des Lokals verwendet werden. Zu den bisherigen Zielsetzungen soll ein noch intensiver kultureller Austausch zwischen Slowenien, Friaul, Venetien und Kärnten hinzukommen.

Vospornik, eine Reihe von Ehrengästen, darunter den Kärntner Landeshauptmann Dr. Christof Zernatto, Landesschulratspräsident Reinprecht, sowie den früheren slowenischen Unterrichtsminister Dr. Peter Vencelj begrüßen.

Slowenisches Atommülllager an der Grenze nicht mehr aktuell?

Gute Nachricht aus dem Nachbarland Slowenien: In Ljubljana verdichten sich die Hinweise, daß die Pläne für die Errichtung von Atommüll-Lagern in Grenznähe zu Kärnten ad acta gelegt werden sollen. Vielmehr sollen nach letzten Informationen aus dem Ministerium für Energie die Experten einen Standort in der Nähe des Atomkraftwerkes Krško befürworten.

Wie berichtet, hatte Mitte März die Information, wonach Lagerstätten auch in Grenznähe zu Kärnten in die engere Wahl gezogen worden seien, zu Protesten beiderseits der kärnterisch-slowenischen Grenze geführt. Als mögliche Depots waren Orte in den slowenischen Grenzgemeinden Ravne und Dravograd genannt worden.

HEUTE
IM Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

SLOVENSKI
VESTNIK

T. Ogris: Kammer für slowenische Volksgruppe ist überflüssig!

Die von LH Zernatto vorgeschlagene Volksgruppenkammer sei überflüssig, da alle relevanten Kräfte im bestehenden Volksgruppenbeirat zusammenarbeiten würden. Weiters seien die Voraussetzungen für eine Volksgruppenkammer derzeit nicht gegeben, da die gegenseitige Vertrauensbildung innerhalb der Volksgruppe noch nicht ausreichend stattgefunden habe, stellte der Vorsitzende der „ARGE Österreichische Volksgruppen in der SPÖ“ Tomaž Ogris fest.

Wenn der Kärntner ÖVP-Obmann schon das Bedürfnis habe, in Diskussionen innerhalb der Volksgruppe einzu-

greifen, sollte er auch konsequenterweise Antworten auf bestimmte Fragen anbieten:

- Welche Kompetenzen wäre er bereit, dieser Volksgruppenkammer zu übertragen?
- Wird er festlegen, wer die Vertreter in dieser Kammer wählen darf und wer nicht?
- Warum hat er die Einigkeit aller Volksgruppenvertreter – nicht nur jener der beiden zentralen Organisationen, sondern auch jener der Kirche, der SPÖ, der ÖVP und der FPÖ – im Volksgruppenbeirat in vielen wichtigen Fragen bis heute gar nicht zur Kenntnis genommen?

Volksgruppentreffen in Udine

Die Arbeitsgemeinschaft der Volksgruppen der Nachbarländer hält ihren 17. Kongreß in der friulanischen Hauptstadt Udine ab. Hauptthema der Veranstaltung, die vom 9. bis 11. Oktober im Kongreßzentrum stattfindet, ist die Rolle der nicht anerkannten Nationen bei der Gestaltung des neuen Europa der Völker. Koordinator des Treffens von Volksgruppenvertretern aus Österreich, Italien, Slowenien, Kroatien und Ungarn ist der Kärntner Slowene Dr. Franci Zwitter sen.

RDEČI KRIŽ LAHKO POMAGA LE Z VAŠO POMOČJO

Rdeči križ se zahvaljuje za brezplačni oglas

Potresi, poplave, viharji. Ranjeni ter na tisoče brezdomcev. Rdeči križ izvaja prvo pomoč, oskrbuje žrtve katastrof zahvaljujoč se lastni službi za pomoč v nesrečah, ki Vam vsak čas pomaga doma in v tujini.

V znaku
človečnosti

pomoč žrtvam katastrof po vsem svetu

Konto št. PSK 2,345.000

Slomšek-Ausstellung in Maribor

Anton Martin Slomšek (1800–1862), der erste Mariborer Bischof, der Mann, der das slowenische Nationalgefühl erweckte, ist eine kultur-historische Persönlichkeit, der in der Zeit geschichtlicher Erneuerung und Umwandlungen immer neuer Darstellungen bedarf. Dazu gehört auch die Ausstellung die das Regionalmuseum Maribor in Zusammenarbeit mit zahlreichen anderen slowenischen Museen und angesehenen Kulturinstitutionen sowie mit der Diözese in Maribor anlässlich des 130. Todestages des M. A. Slomšek organisiert und welche am 29. Mai in Maribor eröffnet wird.

Das eigentliche Anliegen dieser Ausstellung ist es, mit den ausgestellten Exponaten, die wahren Zeugen des Lebens von Slomšek, die ganze Größe seiner Persönlichkeit hervorheben und die rege Teilnahme des Slomšek an den wesentlichen Ereignissen des 19. Jahrhunderts darstellen.

Das ist die Zeit Prešerns und des Matija Čop, die Zeit Ciglers und seiner Erzählung „Sreča v nesreči“ (Glück im Unglück), die bis in die heutige Zeit hinein als die erste slowenische Erzählung gilt. Das ist ferner die Zeit der Festigung der slowenischen Sprache, des Schulwesens, der Kultur schlechthin – und somit auch der slowenischen Nationalität. Das ist aber vor allem auch die Zeit, in der Slomšek im Jahre 1859 den Sitz der lavantinschen Diözese aus St. Andra im Lavanttal nach Maribor überbrachte, womit er auf die Grenzen des heutigen slowenischen Staates umriß.

Als Nächstes stellt die Ausstellung die zeitliche Dimension des Lebens von Slomšek dar. Die Museums- und Archivexponate, sowie auch andere ausgestellte Gegenstände sprechen von der Zeit, die Slomšek eigentlich schon vorangekündigt hatte – und die von Slomšek selbst als Kulturerbe vorgefunden und erlebt wurde. Der zweite Teil dieser zeitlichen Dimension reicht in das religiöse, politische und kulturelle Geschehen hinein, mit welchem Slomšek schöpferisch aktiv zusammenlebte und in welchem er einflußreich wirkte.

Die Anton Martin Slomšek Ausstellung mit den erlesenen und kostbaren Exponaten ist bis 29. November täglich im Regionalmuseum Maribor geöffnet.

Berg-Galerie wieder geöffnet

Die Werner Berg-Galerie der Stadtgemeinde Bleiburg/Pliberk wurde vergangenen Sonntag wieder eröffnet und ist bis zum 31. 10. 1992 für die Besucher zugänglich. Die Eröffnung findet im Hof der Galerie statt und wurde vom Chor der Hauptschule Bleiburg gesanglich umrahmt. Das Thema der Wechselausstellung, in welcher alljährlich neue Werke von Prof. Werner Berg gezeigt werden, lautet heuer „Aquarelle 1928–1938“.

Nova knjiga Aceta Mermolje

Založništvo tržaškega tiska je izdalo novo knjižno zbirko Devin, v kateri je pod zaporedno številko 3 zanimiva pesniška knjiga Aceta Mermolje Elegije in basni.

Mermolja se je rodil leta 1951, osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Gorici, nato pa v Ljubljani diplomiral iz slavistike in primerjalne književnosti. Po poklicu je novinar, piše pretežno poezijo, kritike in eseje, objavlja pa v večini slovenskih revij, tako v Sloveniji kot tudi v zamejstvu.

Kot pove že naslov knjige, je to izrazito tematska zbirka elegij in basni z nekoliko otožnim navdihom, prežeta s spoznanjem o krhkosti in rahlosti človekovega življenja. Tako kritiki kot tudi bralci so knjigo dobro sprejeli, saj ponovno oživlja nekoliko pozabljene pesniške forme, ki v današnjem tehnološko hladnem svetu učinkujejo predvsem s svojo vsebinsko prepričljivostjo in stilno dognanostjo. (jošt)

Slikarski natečaj

Društvo beneških likovnih umetnikov prireja pod pokroviteljstvom dežele Furlanije-Juljske krajine XIII. mednarodni slikarski natečaj na temo: „Podobe iz Nadiških dolin“. Začel se je 23. maja in traja do 20. junija 1992.

Dela, ki bodo ocenjena kot najzaslužnejša, bodo razstavljena na skupinski razstavi, katere otvoritev bo v soboto, 27. junija 1992, ob 19. uri v Beneški galeriji v Špetru, trajala pa bo do 11. julija 1992.

Najzanimivejša dela, ki jih bo izbrala kvalificirana žirija umetnikov, kritikov in novinarjev, bodo dobila odkupne nagrade v višini 1.500.000, 1.000.000 in 500.000 lir, ki jih v ta namen podeljujejo predsednik deželne sveta, odbornik za kulturo pokrajine Videm in drugi. Posebna nagrada bo podeljena delu, ki ga bodo z glasovanjem izbrali obiskovalci razstave. Vsi udeleženci bodo prejeli diplomu o udeležbi ali spominsko darilo.

SPD „Borovlje“, KPD „Planina“, SPD „Herman Velik“, SPD „Šentjanž“ in SPD „Vrtača“

prisrčno vabijo na lutkovno predstavo

**KDO JE VIDKU
NAPRAVIL
SRAJČICO**

v petek, 5. junija ob 17. uri
pri Cingelcu na Trati

Gostuje Lutkovno gledališče Jože Pengov iz Ljubljane-Dravlje

Slomškov spomenik

Foto: ORF

Slovenska nacionalna razstava o škofu Antonu Martinu Slomšku

Anton Martin Slomšek (1800–1862), prvi mariborski škof, buditelj slovenske narodne zavesti, je slovenska zgodovinska in kulturna osebnost, ki zasluži v času zgodovinskih prenov čim več novih upodobitev. Ena od njih je razstava, ki jo je organiziral Pokrajinski muzej Maribor v sodelovanju s številnimi drugimi slovenskimi muzeji in uglednimi kulturnimi ustanovami ter mariborsko škofijo ob 130-letnici Slomškove smrti. Odprli jo bodo pojutrišnjem, 29. maja v Mariboru, na ogled pa bo do 29. novembra letos.

Razstava o Slomšku želi z gradivom, ki je živa priča Slomškovega življenja, poudariti veličino njegove osebnosti in prikazati Slomškovo vključenost v bistvena dogajanja 19. stoletja v naših krajih. To je čas Prešerna in Čopa, Ciglerja in njegove Sreče v nesreči, ki je obveljala za prvo slovensko povest, čas utrjevanja slovenskega jezika, šolstva, kulture nasploh in prek tega slovenske narodnosti. To je tudi predvsem čas, ko je Slomšek leta 1859 preselil sedež Lavantinske škofije iz Šentandraža v Maribor in s tem

zanesljivo določil mejo današnje slovenske države.

Potem razstava upodablja časovno dimenzijo Slomškovega življenja. Muzejski, arhivski in drugi predmeti spregovorijo o času, ki je Slomška napovedoval in ki ga je Slomšek že našel ter doživel kot kulturno dediščino. Drugi del te časovne razsežnosti sega v versko, politično in kulturno dogajanje, s katerim je Slomšek soustvarjalno živel in v njem vpivno deloval. Tu je revolucionarno leto 1848, tu so vsa mogoča prizadevanja za samostojno rast slovenskega naroda. K tej rasti prispevajo bistvene poudarke poleg že omenjene književnosti še slikarstvo, glasba in druge, tudi drobne dejavnosti, ki jih označujemo s pojmom kulturna zgodovina.

Vse to z izbranim in dragocnim gradivom prikazuje razstava Anton Martin Slomšek, ki želi vsem Slovincem spregovoriti o nastajanju tistega, kar je šele z današnjo državnostjo pravzaprav lahko sklenilo slovenski zgodovinski cikel.

Razstava je odprta vsak dan.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA razpisuje

22. LIKOVNO KOLONIJO MLADIH 1992

Likovna kolonija, ki je 20 let domovala v Vuzenici, lani pa je bila na Radišah, bo letos med 24. in 29. avgustom v Devinu (Duino) ob morju blizu Trsta v Italiji.

Starši udeležencev so dolžni poskrbeti za prevoz. Otroci bodo stanovali pri družinah, ostale stroške (prehana, material za likovno ustvarjanje i. dr.) krijejo prireditelji. V koloniji sodelujejo otroci iz Porabja (Madžarska), Slovenije, Italije in Koroške.

Otroke od 10. do 15. let lahko prijavite do 12. junija (pismeno ali po telefonu) v pisarni SPZ v Celovcu. Število je omejeno, zato bomo prijave upoštevali po časovnem zaporedju.

Bled: 25. srečanje PEN v senci vojne

Pred začetkom že 25. tradicionalnega mednarodnega srečanja PEN-centra, se je sodelavka Slovenske tiskovne agencije Simona Piko s predsednikom PEN-centra Borisom A. Navaikom, pesniku, dramatikom in urednikom, pogovarjala o dejavnosti PEN-centra in o prireditvi ter drugih aktualnih vprašanjih.

Aprila letos ste se z Drago Jančarjem udeležili 57. mednarodnega kongresa PEN, ki ga je organiziral katalonski PEN-center v Barceloni. Kaj se je dogajalo na tem srečanju?

Bistven nadaljnji korak v dejavnosti mednarodnega PEN je bil sprejem palestinskega PEN-centra, kajti prej je prihajalo med izraelskim PEN-om in skupino palestinskih pisateljev do konfliktov glede tega, ali naj se ta center ustanovi ali ne. Sprejet je bil tudi albanski PEN-center, ki združuje pisatelje iz matične domovine in albanske pisatelje s Kosova, za kar smo si še posebno prizadevali. Sprejeta je bila resolucija, ki obsoja vojno v Bosni in Hercegovini, žal pa ne tudi resolucija, ki jo je predlagal slovenski PEN in v kateri smo hoteli potrditi kulturno identiteto Makedoncev, njihove literarne dosežke in iz tega izviračo pravico Makedoncev do svojega imena, ki ga že stoletja uporabljajo.

Mednarodni PEN je bil ustanovljen kmalu po prvi svetovni vojni. Kdaj so se vanj vključili slovenski pisatelji?

Mednarodni PEN je bil ustanovljen kot angleški PEN-klub leta 1921. Slovenski PEN je eden izmed najstarejših, ustanovljen je bil že leta 1926. Ustanovila ga je po intelektualni in umetniški plati zelo močna skupina ustvarjalcev, med katerimi je bil Izidor Cankar. Po drugi vojni je bila dejavnost PEN obnovljena, za kar imajo velike zasluge Matej Bor, prvi povojni predsednik, Mira Mihelič, ki je bila tudi podpredsednica mednarodnega PEN, Filip Kalan Kumbatovič, Miloš Mikeln, Drago Jančar in sedaj tudi jaz kot njegov zadnji predsednik.

Kako pa je organizirana mednarodna organizacija PEN?

Mednarodni PEN šteje približno 150 centrov, organizi-

ran pa je na osnovi nacionalnih književnosti in je imel od nekdanji večji občutek za nacionalne pravice manjših narodov in manjšin, kot sta tega zmožni uradna diplomacija in mednarodna politika. Eno bistvenih vodil mednarodnega PEN pa je tudi spoštovanje človekovih pravic in se bori za temeljne človekove in nacionalne pravice.

O čem se boste pogovarjali na letošnjem srečanju na Bledu?

Za letošnje jubilejno srečanje smo si izbrali temo „Pero in meč“, ki je simbol mednarodnega PEN. Emblem predstavlja meč, presekan s peresom, kar nazorno kaže naše prepričanje, da je pero močnejše od meča in beseda močnejša od nasilja. Tema se nam je zdela primerna za počastitev visoke 25. obletnice mednarodne konference PEN pri nas, po drugi strani pa omogoča zelo širok spekter možnih pristopov, od poetične analize samega simbola do soočenja z zelo krvavimi in bolečimi problemi vojn tudi v naši neposredni bližini na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini. To vprašanje nameravamo postaviti proti tem grozljivim vojnem.

Kako bo srečanje potekalo?

dejavnost bo organizirana na treh okroglih mizah: eno bo vodil znani francoski filozof in publicist Alain Finkielkraut, drugo avstrijski pisatelj in novinar Martin Pollack, tretjo pa jaz kot predsednik slovenskega PEN-centra. Doslej smo že prejeli precej zanimivih referatov, pričakujemo pa tudi izredno zanimivo razpravo. Srečanje na Bledu poteka tradicionalno v treh jezikih: uradna jezika mednarodnega PEN sta angleščina in francoščina, temu pa se na vsakem srečanju pridruži še jezik organizatorja, tako da je slovenščina tukaj eden izmed uradnih jezikov.

Bled, gostitelj letošnjega jubilejnega 25. srečanja PEN-a.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 27. 5. 18.00	pri Brezniku v Pliberku	Srečanje glasbenih šol z Raven na Koroškem in Koroške glasbene šole	Društvo Glasbena šola
Sreda, 27. 5. 19.30	v kongresni hiši v Beljaku	Jazz-noč – nastopajo: Lester Bowie, Abdullah Ibrahim (Dollar Brand), Don Pullens, African-Brasil-Connection	Kongresna hiša Beljak
Sreda, 27. 5. 16.00	celovška univerza predavalnica 4	KRIZA AVSTRIJSKE IDENTITETE – etnični pluralizem ali multikulturalna družba. Predava: ddr. Günther Nenning	Inštitut za nadaljnje izobraževanje
Sreda, 27. 5. 19.30	v arhivu R. Musila v Celovcu	Petra Ganglbauer bere iz svoje nove knjige proze „Briefe ohne Gesicht“ (Pisma brez obraza)	IS avtorjev
Sreda, 27. 5. 9.00	v Domu v Tinjah	Dia-predavanje „Athos – sveta gora menihov in puščavnikov“ (Niko Kamer)	Dom v Tinjah
Četrtek, 28. 5. 14.30	v ljudski šoli v Škofičah	„Pokaži, kaj znaš! – Zeig', was du kannst!“ nastopajo: učenci ljudske šole in oddelka glasbene šole, otroci dvojezičnega vrtca, otroška skupina baletne šole „Maksim“	Slovensko prosvetno društvo Škofiče
Četrtek, 28. 5. 10.30	v župnišču v Globasnici	Otroški dan – „Odkrivati – videti svet z drugimi očmi“ (500 let odkritja Amerike)	Katoliška otroška mladina
Četrtek, 28. 5. 20.00	v ljudski šoli v Žitari vasi	20 let Moškega pevskega zbora „Trta“ – pomladanski koncert in predstavitev prve lastne kasete	MoPZ „Trta“
Četrtek, 28. 5. 17.00	v farni cerkvi v Podgorjah	Srečanje organistov orglarskega tečaja pri teološki fakulteti v Ljubljani in Glasbene šole na Koroškem, učenci prof. Angele Tomažič	Društvo Glasbena šola
Petek, 29. 5. 20.00	v farni cerkvi v Železni Kapli	Koncert Akademskoga pevskega zbora Tone Tomšič iz Ljubljane	Župnik Poldež Zunder in župan dr. Dietfried Haller
Petek, 29. 5. 20.30	v farni cerkvi v Šentjakobu	Pesem upanja ponovitev koncerta bogoslužnih pesmi MePZ Rož	SPD Rož
Petek, 29. 5. 20.00	v Domu v Tinjah	„Iskra – druga zibelka Evrope“ – dia predavanje Klaus Einspieler	Dom v Tinjah
Sobota, 30. 5. 20.00	pri Florjanu v Vogrčah	Koncert „Pesem ne pozna meja“	SPD „Edinost“, SPZ
Nedelja, 31. 5. 8.00		Društveni izlet KD Peter Markovič v Režijo. Prijave čimprej pri odbornikih!	Kulturno društvo Peter Markovič
Nedelja, 31. 5. 14.00	v farni dvorani v Selah	Koncert „SELANI POJO“. Nastopajo: MS s Kota, OZ LŠ Sele, GŠ, MePZ Sele	Pevsko društvo Sele
Nedelja, 31. 5. 11.00	v farni dvorani v Šmihelu	Lutkovna pravljica „Volk in sedem kozličev“ gostuje lutkovno gledališče Maribor	KPD Šmihel
Nedelja, 31. 5. 14.30	v farni dvorani v Železni Kapli	Lutkovna pravljica Volk in sedem kozličev“ gostuje lutkovno gledališče Maribor	SPD Zarja
Ponedeljek, 1. 6. 9.30/10.30	v kulturnem domu v Sentsrimožu	Lutkovna pravljica „Volk in sedem kozličev“ gostuje lutkovno gledališče Maribor	SPD Danica
Ponedeljek, 1. 6. 15.00	v Modestovem domu v Celovcu	Lutkovna pravljica „Volk in sedem kozličev“ – gostuje lutkovno gledališče Maribor	
Torek, 2. 6. 9.30/10.30	pri šolskih sestrah v Sentspetru	lutkovna pravljica Volk in sedem kozličev“ gostuje lutkovno gledališče Maribor	Zavod šolskih sester

RAZSTAVE

CELOVEC

- Galerija Carinthia – Susanne Krawagna (do 27. 6.)
- ZG in ZRG za Slovence – „Mladina v gibanju – Jugend in Bewegung“, razstava dijakinj in dijakov 6.b-razreda – do 29. 5.)
- Galerija 20 – Veronika Merlin, oljnatih slike in grafike (do 12. 6.)

PLIBERK

- Galerija Werner Berg (vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 16. ure).

BOROVlje

- Puškarski muzej – (do 26. 10., od ponedeljka do petka 10 – 18, ob sobotah, nedeljah in praznikih 9 – 12).

BEKŠTANJ

- občinska hiša – Franc Wiegeler, likovna dela (otvoritev 27. 5.)

ZILJSKA BISTRICA

- Kulturni dom – Zilja, noša in oblačilna kultura (Otvoritev danes ob 20. uri – do 7. 6.)

MARIBOR

- Pokrajinski muzej – Slovenska nacionalna razstava 1992 „Anton Martin Slomšek“ (otvoritev 29. 5. – do 28. 11.)

Pod Šimanovo goro v Podjuni – Rože in gore – pravljice na travniku – Bruno Czeitschner & Rudi Benétik: „TROLLIUS EUROPAEUS“ (pogačica) – (nedelja, 31. 5. 15.00 – ob slabem vremenu na bink. nedeljo)

Pokaži, kaj znaš! – Zeig', was du kannst!“

Jutri, v četrtek, 28. maja, ob 14.30 uri bo v škofiški ljudski šoli zelo zanimiva prireditev.

Pod naslovom „Pokaži, kaj znaš! – Zeig', was du kannst!“ bodo nastopili učenci ljudske šole, otroci dvojezičnega otroškega vrtca, učenci oddelka glasbene šole in otroška skupina baletne šole „Maksim“.

Prireditev bo dvojezična in bo potekala pod geslom „Učite se drug od drugega – skupno živeti/Voneinander lernen – miteinander leben“.

Vsi prisrčno vabljeni!

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, teleks 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Bergova galerija spet odprta!

Od nedelje je spet odprta Galerija Wernerja Berga v Pliberku, in sicer do 31. oktobra, vsak dan od 10. do 12. ter od 14. do 16. ure (tudi ob praznikih in nedeljah). Tema letošnje razstave so akvareli, ki jih je Berg ustvaril v letih od 1928 do 1938. Odprtje razstave v dvorišču galerije je glasbeno oplešal dijaški zbor glavne šole iz Pliberka.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKÉ ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 27. 5. Glasbena sreda Večerna 21.05–22.00 Stare slovenske ljudske pesmi na starih glasbilih: Trio Terlep

Četrtek, 28. 5. 6.30–7.00 Praznična (P. Zunder): „Njegov odnos do mene je ljubezen“ 18.10–18.30 „Človek – Življenje je blagoslov za sočloveka“

Petek, 29. 5. Narodnopisna oddaja (A. Feinig)

Sobota, 30. 5. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 31. 5. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (župnik Jože Valeško) 18.10–18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 1. 6. Podjunski strojni krožek – samopomoč med kmeti se vse bolj uveljavlja

Torek 2. 6. Partnerski magazin

Naročite in širite Slovenski vestnik Vaš list s formatom!

9020 Celovec, Tarviser Straže 16 0463/514300

Pa še to...

Morski psi se razvijajo počasneje kot sesalci

LONDON. (STA, dpa) – Evolucija poteka pri morskih psih precej počasneje kot pri sesalcih, so ugotovili znanstveniki pri preučevanju dednega materiala (DNA) mitohondrijev, tako imenovanih celičnih elektran, 13 vrst morskih psov.

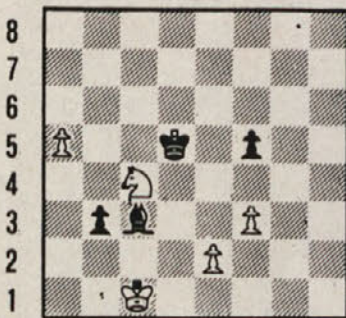
Kot poročajo biokemiki havajske univerze in newjorškega naravnogodovinskega muzeja v reviji Nature, sedaj veljavna teza, da je stopnja evolucijskih sprememb mitohondrijske DNA pri vseh vrstah približno enaka, ne drži.

Mitohondrijska DNA se deduje samo preko ženske linije. Pri preučevanju te DNA so znanstveniki na primer ugotovili, da je Afrika zibelka človeštva (Eva je bila iz Afrike). Po mnogih generacijah se pojavijo v dedni zasnovi manjše spremembe. Znanstveniki so do sedaj menili, da potekajo spremembe pri vseh vrstah živih bitij enako hitro. V resnici potekajo pri morskih psih 7 ali 8 krat počasneje.

10. kegljanje pri Jerebu na Obirskem

Alpski klub „Obir“ vabi na 10. kegljanje na naravnem kegljišču pri Jerebu na Obirskem v nedeljo, 31. maja ob 13. uri, v petek 5. junija ob 16. uri, v soboto 6. junija ob 13. uri in na binkoštni ponedeljek 8. junija ob 9. in 20. uri. Čakajo lepe nagrade!

ŠAHOVSKA NALOGA

Šahovska naloga št. 99
PETROSIAN – POMAR
Havana 1966

V končnicah je pomembna vsaka poteza in nasprotnik, ki je na potezi – diktira tempo – mora dobro preračunati vse variante. To mu pogosto ob manjšem številu figur tudi uspeva. Nekdanji svetovni prvak Petrosian je v poziciji na diagramu – beli je tudi na potezi – izvedel poučen maneuver, ki je dokazal premoč belega skakača nad lovčcem. Kako so potekali skoki belega skakača do zmage, je naloga reševalcev.

„Hvala in vse najboljše, Matevž!“

Ob kolektivnem izletu nameščencev in odbornikov Slovenskega šolskega društva na Šmarjetno goro pri Kranju, se je vodstvo društva na dostojen način zahvalilo dolgoletnemu sodelavcu, vzgojitelju Matevžu Wieserju, ki je s koncem leta 1991 stopil v zaslužni pokoj.

Matevž Wieser je bil pri SŠD v službi 26 let, v tem obdobju pa ni le spremljal, marveč tudi pozitivno usmerjal pot slovenske mladine na Koroškem.

Predsednik društva dr. Gustl Malle ter vzgojiteljica Anica Baša (slika zgoraj) sta se mu v imenu odbora oz. nameščencev zahvalila za ta pomemben prispevek in mu voščila najboljša leta v pokoju.

Ob tej priložnosti so se odborniki SŠD zahvalili tudi Tereziji Pörtsch, ki je več let skrbela za prehrano in dobro počutje otrok v otroškem vrtcu v Škofičah, in ji zaželeli zdrava in mirna bodoča leta.

Günther Fugger novi predsednik

Na občnem zboru koroške zveze za športno dejavnost v podjetjih (Kärntner Betriebs-sportverband) so za novega predsednika izvolili Güntherja Fuggerja (slika zgoraj). Zveza, ki sta jo leta 1979 ustanovila koroška delavska zbornica in Avstrijski sindikat, danes šteje med organizatorje največjih športnih prireditvev na Koroškem.

Spodnja liga: Obir zaključil z zmago!

Šahisti Slovenskega športnega kluba Obir iz Železne Kaple so prvo sezono v spodnji ligi-vzhod zaključili z zmago! V zadnji tekmi so premagali ekipo Dravskih elektrarn iz Šentandraža v Labotski dolini s 5:3 in tako na končni lestvici osvojili dobro 8. mesto. Zmagali so ravnatelj Hanschou ter mladinska igralca Harald Wolte in Wolfgang Moser, remizirali Hans-Christian Wolte, Johann Wolte, Peter Jammer in ravnatelj Hanzl Stossier, izgubil pa je slovenski legionar Dušan Joković proti rojaku Milanu Goršku.

1) Gospa sv. 1	11	11	0	0	68.5
2) Velikovec 1	11	10	0	1	62.0
3) Wolfsberg	11	10	0	1	48.0
4) Magistrat	11	5	2	4	47.5
5) ASK/KSV	11	6	1	4	47.0
6) Wolfsb. AC1	11	5	1	5	42.5
7. Blatograd	11	5	0	6	42.0
8. SŠK Obir 1	11	4	0	7	40.0
9. Eitweg	11	2	3	6	37.0
10. Raiffeisen1	11	3	1	7	35.0
11. Frantsch. 1	11	1	3	7	34.0
12. ÖDK Šenta.	11	0	1	10	24.5

Steklo in črepinje

Ob razstavi v Slovenj Gradcu

Naslov je večpomenski. Steklo je že od nekdaj privlačen in lep izdelek, nekako nežen in občutljiv. Ena od njegovih značilnosti je, da se pri nepredvidnem ali grobem ravnanju kaj hitro spremeni v svoje lepoto nasprotje – v črepinje.

Za črepinje menda tako v slovenščini kot nemščini velja, da prinašajo srečo, a žal ne vedno, če imamo v mislih vojaške in vsakršne uničevalne grozote, danes tako zastrašujoče za precejšen del nekdanje Jugoslavije. V tem primeru so črepinje znamenje nesrečne človekove zaslepljenosti, ki se kaže v divjaškem brezobzirnem uničevanju življenj in dobrin, ki jih ne moremo prav dojeti in jih lahko le nemočno in zgroženo obsojamo z vso osebno prizadetostjo.

Po nekem čudežu se je v zgodovini ohranilo tudi marsikaj krhkega, čeprav največkrat bolj globoko pod zemljo, zlasti v grobovih kot del opreme, ki naj pokojniku olajša in olepša posmrtno življenje. Najstarejše je egipčansko steklo – tako okrog 3500 let. Od Egipčanov so se steklarstva naučili njihovi zavojalci Rimljani, ga izpopolnili in še povečali njegovo namembnost v gospodinjstvu, zdravilstvu in lepoticenju, ter ga raznesli po vsem takratnem znanem svetu. Steklene izdelke za vse te namene je zdaj mogoče občudovati v slovenjegraškem muzeju, v znameniti zadarski zbirki kakšnih 140 primerkov, najdenih v rimljanskih grobovih Starigrada pod Velbitom, ki se je takrat imenoval Argyruntum. Narejeni so bili v obdobju od 1. do 3. stol. novega štetja vsaj delno v istem kraju ali kje drugje v Dalmaciji, izkopani pa večinoma v času I. svetovne vojne.

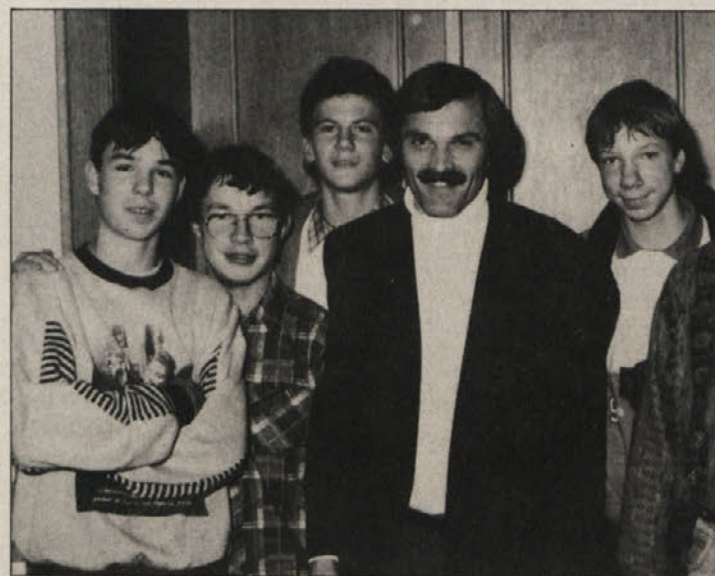
V starigradski zbirki so zastopani številni primeri starorimskega steklarstva vitke in trebušaste steklenice in večje steklene posode zvonastih in oglatih oblik, različne posode za mazila in skleda, vrči, peharji, pokrovi in kozarci ali druga posoda za pitje. Nekaj posode je takšne, da se je ne da prav poimeno-vati, ker ni ugotovljivo, za kaj so jo uporabljali. Celoten vtis preseneča z izredno sodobnostjo oblikovanja in čistostjo barv, ob katerih se neposredno zavemo, kako blizu nam je celo že skoraj dvatisočletna preteklost.

Zgodovinski pomen razstave nam je prikazal ravnatelj Arheološkega muzeja v Zadru Ivo Fadič, odprl pa jo je član slovenskega predsedstva dr. Matjaž Kmecl.

3. mesto za Sandija Lukana

Aleksander Lukan (slika zgoraj) je v tekmovanju za koroški pokal šolarjev v spodnjekoroški skupini osvojil dobro tretje mesto. Šahist Slovenske športne zveze je vodil do zadnjega kola, majhna, toda odločilna napaka v končnici zadnje partije pa mu je preprečila zmago. Osvojil je 4,5 točke iz sedmih partij, zmagovalec pa je zbral pet točk.

Dobro sedmo in osmo mesto sta s po 3,5 točke zasedla Marko in Boris Gallob, Dunja Lukan je bila 15., Borut Živkovič pa 16. (oba po 2,5 točke).

4. in 5. mesto v finalu!

Kombinirana šahovska ekipa Dvojezične trgovske akademije ter ZG za Slovence (Marko Golavčnik, Peter Ratschnig, Borut Živkovič, Dunja in Aleksander Lukan) je v deželnem finalu v šolskem šahu pretekli teden v Celovcu osvojila četrto mesto in se s tem očitno bolje odrezala kot lansko leto, ko je bila 8. Na nižji stopnji pa so bili

šahisti slovenske gimnazije (Boris in Marko Gallob, Marko Warum, Štefan Amrusch in Samo Wakounig) tokrat 5. Nastop obeh ekip v deželnem finalu je potrdil visoko kvaliteto mladih slovenskih šahistov in šahistov, h kateri letos bistveno prispeva trikratni koroški prvak Jurij Deisinger, ki je prevzel trening naših mladih.

Po zmagi nad lanskim prvakom Pliberkom:

SAK dejansko že prvak!

SAK je s prepričljivo zmago v derbiju v Pliberku dejansko že prvak, edino moštvo, ki ima – čeprav le še skrajno teoretične možnosti – je Matrei, ki pa bi moral zadnje štiri tekme visoko zmagati, hkrati pa SAK svoje zadnje tri tekme visoko izgubiti. Moštvo Klopinja pa po zmagi nad Brežami še lahko upa na obstoj, čeprav bo odvisno tudi od tega, kako bodo igrali neposredni tekmeči.

SAK je tudi v Pliberku pokazal, da je trenutno najboljšo moštvo v koroški ligi. Pred skoraj tisoč gledalci – med njimi močna navijaška skupina SAK – je ekipa trenerja in igralca dr. Ivana Ramšaka od začetka prevzela „komando“ in le smola in odlični vratar domači-

nov sta preprečila zgodnje vodstvo slovenskega kluba.

Za odločilne zadetke pa je spet poskrbel „go-leador“ SAK Manfred Hober: v 41. minuti je prvič zatresel mrežo, potem ko je vratar Jesse močan strel Urschitza le odbil, drugi gol pa je v 55.

minuti – nekaj prej so domačini po lepi kombinaciji izenačili – spet dosegel iz prostega strela. Dokončno je tekmo odločil Werner Urschitz v 71. minuti, stoodstno priložnost za četrti gol pa je žal zapravil Lippusch, ki je že drugič v vigredni sezoni zastreljal enajstmetrovko.

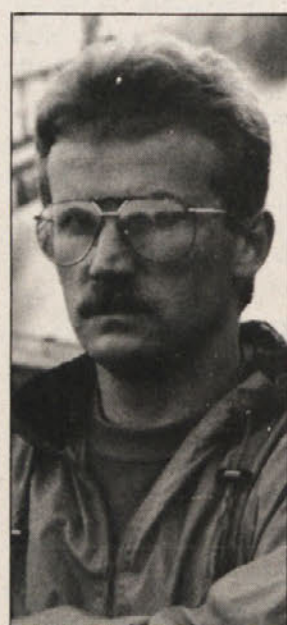
Dokončno si bo SAK naslov koroškega prvaka lahko zagotovil že jutri, 28. maja, ob 18. uri v Trnji vasi na tekmi proti Trgu.

Ivan Lukan

Wrolich prvak!

Spet velik uspeh našega kolesarja Petra Wrolich. Dijak slovenske gimnazije je na državnem prvenstvu v nedeljo v St. Ruprechtu na Štajerskem v svoji skupini zmagal v vožnji posameznikov na kronometer in tako postal avstrijski prvak. Peter Wrolich je bil tudi najboljši koroški tekmovalc na prvenstvu, na katerem so nastopili v ločenih skupinah tudi mladinci ter šolarji.

Trener Sigi Hobel

Bilčovs se je rešil!

Nogometaši Bičovsa so si že zagotovili obstoj v spodnji ligi-vzhod. V nedeljo so v tekmi proti Trnji vasi v gosteh iztržili potrebno točko, čeprav je dolgo časa kazalo na poraz. Domačini so namreč po 16 minutah vodili z 2:0, toda ekipa trenerja Sigija Hobla se ni vdala. G. Schaunig in trener sam, ki sta v drugem polčasu vstopila v igro, sta moštvo optimalno motivirala in Bilčovščani so še izenačili.

Tako dobro pa tokrat ni šlo Kapelčanom v Vetrinju. Prvi polčas so

sicer bili nevarnejše moštvo, toda nepotreben gol Vetrinčanov in pristranski sodnik, ki je domačinom poklonil enajstmetrovko, sta prekržala vse načrte moštva trenerja Jožeta Fere. Železna Kapla po tem porazu nima več možnosti za načrtovano tretje mesto, mogoče pa je četrto.

Obe moštvi pa že jutri nadaljujeta prvenstvo: Železna Kapla igra doma proti Oberglanu, Bilčovs pa – prav tako na domačem igrišču – proti Vetrinju.

LUV Gradec

Odločitev o tekme-cih SAK v kvalifikaciji za vstop v drugo zvezno nogometno ligo je še vedno odprta. Na Štajerskem vodi LUV Gradec s točko prednosti pred Flavio Solvo, na Zgor-njem Avstriskem pa Braunau z enakim šte-vilom točk kot Austria Tabak iz Linza. Kot smo poročali, igra SAK prvo kvalifika-cijsko tekmo 10. junija ob 18. uri na igrišču v Trnji vasi proti štajers-kemu prvaku, zadnjo pa ob koncu junija proti prvaku iz Zgor-nje Avstrije.

Mario Oraže je z drugim golom predčasno odločil tekmo v korist Selanom. Slika: F. Rulitz

Sele na poti do prvaka!

Nogometaši izpod Košute so na najboljši poti do naslova prvaka v 2. razredu E ter ponovnega vstopa v višji razred. Pred mogočno kuliso 500 navijačev so v nedeljo na domačem igrišču v predodločilni tekmi premagali doslej drugouvrčeno moštvo z Žihpolj s 3:0 in prevzeli vodstvo na lestvici.

Vodeča Pošta je tokrat izgubila, tako da imajo Selani na jutrišnji nadomestni tekmi proti Porečam možnost, da povečajo vodstvo na tri točke!

Tekma se je začela po

želji Selanov, saj je Siegfried Užnik že v 10. minuti prvič zatresel nasprotnikovo mrežo, sredi prvega polčasa pa je Mario Oraže dosegel še drugi gol. Ekipa trenerja in igralca Nantija

Travnika, ki je v 60. minuti k zmagi prispeval še tretji gol, je bila za razred boljša od nasprotnika, ki je v vsej tekmi imel le eno resno priložnost za zadetek.

Jutrišnja tekma proti Porečem bo ob 17. uri na stadionu pod Košuto, ostali dve tekmi pa Selani igrajo proti Uršli gori (v gosteh) ter doma proti Donau iz Celovca.

NOGOMETNO OGLEDALO

KOROŠKA LIGA

Pliberk – SAK 1:3 (0:1)
Pliberk, 900 gledalcev, sodnik Fischer (slab); **postava SAK:** Preschern; Savič, Pappler, F. Sadjak, M. Kreutz, dr. Ramšak (87. Buchwald), M. Sadjak, Galo, Hober (87. Blažej), Lippusch, Urschitz. **Goli za SAK:** Hober (41., 55.), Urschitz (71.); **goli za Pliberk** (Vidović 48.). **Rdeči karton:** Dlopst/Pliberk (45. prekršek).

Klopinja – Breže 2:1 (0:0)
Kamen, 150 gledalcev, sodnik Sereinig (povprečen); **postava Klopinja:** Sylle; I. Ogris, Habernig (80. Klatzer), Miklautz, Glabonjat, Fister, Woschitz, Vojkovič, Pitschko, Kraß-nig, Blajs. **Gola za Klopinj:** Glabonjat (60. prosti strel), Blajs (88.).

Ostali rezultati: Trg – VSV/Beljak 1:1 (0:1), Lienz – Lendorf 0:0, Treibach – Wietersdorf 1:0 (1:0), Šentvid – Matrei 0:1 (0:1), Mölltal – WAC 0:0, ATSV Wolfsberg – ASK Celovec 5:0 (1:0).

SPODNJA LIGA-VZHOD

Trnja vas – Bilčovs 2:2 (2:0)
Trnja vas, 250 gledalcev, sodnik Ruch (povprečen); **postava Bilčovsa:** Katnik; Schlemnitz, J. Kuess, Schellander (46. G. Schaunig); Weichboth, Ramusch (71. Hobel), Partl, Rauter, W. Kuess, Quantschnig. **Gola za Bilčovs:** W. Kuess (70.), G. Schaunig (85.).

Vetrinj – Železna Kapla 2:0 (0:0)
Vetrinj, 200 gledalcev, sodnik Tschernitz (slab); **postava Železne Kaple:** Rus; Baloh, Grubelnig, Ošina, Köck, Reinwald, Praschnig, Germadnig, Wicher, Lippusch (65. Fera), Schorli.

Ostali rezultati: Velikovec – Šentandraž 2:1 (2:1), Atus Borovlje – Liebenfels 2:0 (1:0), Bad St. Leonhard – Oberglan 2:0 (1:0), Mostič – Žitara vas 2:0 (1:0), Kotmara vas – Žrelec 1:0 (0:0).

1. RAZRED D

Dobrla vas – Globasnica 3:1 (1:1)
Šmihel/Pliberk – St. Stefan/L. 1:1 (0:1)

Ostali rezultati: Labot – Metlova 1:0 (0:0), Šentpavel – Galicija 3:0 (1:0), Frantschach – St. Michael/L. 0:4 (0:2), Reichenfels – Grebinj 1:4 (0:2), Šmarjeta – Ruda 1:2 (0.2).

2. RAZREDE

DSG Sele – Žihpolje 3:0 (2:0)
Sele, 500 gledalcev, sodnik Wrulich (dober); **postava Selanov:** E. Oraže; Radosavljevič, Užnik, Božič, Pristovnik; Rozman, Travnik, Z. Oraže, Mak, A. Oraže, M. Oraže. **Goli za Sele:** S. Užnik (10.), M. Oraže (23.), N. Travnik (60.).

Koroška liga

1. SAK	27	15	11	1	52:15	41
2. Matrei	26	11	11	4	32:22	33
3. WAC/Kor.	27	12	8	7	40:21	32
4. Wietersdorf	27	13	6	8	39:28	32
5. Wolfsberg	26	11	8	7	40:33	30
6. Rapid	27	11	8	8	30:28	30
7. Trg	27	11	7	9	30:28	29
8. Pliberk	27	10	8	9	38:33	28
9. Breže	27	10	6	11	41:40	26
10. Treibach	27	10	5	12	31:34	25
11. VSV	27	9	7	11	27:36	25
12. Sentvid	27	10	4	13	31:37	24
13. Mölltal	27	7	7	13	22:36	21
14. SV Lendorf	27	3	12	12	18:42	18
15. Celovec	27	3	12	12	18:42	18
16. Klopinja	27	3	11	13	23:42	17

Spodnja liga-vzhod

1. Velikovec	24	16	5	3	40:16	37
2. Žrelec	24	11	8	5	39:25	30
3. Vetrinj	24	12	6	6	37:25	30
4. Borovlje	24	10	7	7	36:28	27
5. Zel. Kapla	24	11	4	9	33:23	26
6. Mostič	24	8	8	8	33:29	24
7. St. Leonhard	24	7	9	8	22:37	23
8. Žitara vas	24	7	8	9	26:22	22
9. Bilčovs	24	8	6	10	21:34	22
10. ASV	24	5	11	8	38:46	21
11. Šentandraž	24	6	8	10	26:20	20
12. Kotmara vas	24	8	4	12	30:20	20
13. Liebenfels	24	6	5	13	23:37	17
14. Oberglan	24	5	7	12	28:46	17

1. razred D

1. Šmihel	24	15	7	2	64:15	37
2. Metlova	23	13	7	3	57:19	33
3. Ruda	23	14	5	4	45:18	33
4. Šmarjeta	24	11	7	6	34:29	29
5. Žrelec	24	10	8	6	52:43	28
6. Šmihel	24	8	8	8	39:38	24
7. Šentpavel	24	8	8	8	33:36	24
8. Globasnica	24	9	6	9	31:34	24
9. St. Stefan	23	6	11	6	35:31	23
10. Griffen	24	5	10	9	33:52	20
11. Frantschach	23	6	7	10	35:42	19
12. Galicija	23	3	9	11	18:35	15
13. Lavamünd	23	4	7	12	27:65	15
14. Reichenfels	24	1	4	19	19:65	6

2. razred E

1. Sele	23	15	6	2	53:24	36
2. Pošta	24	16	3	5	60:24	35
3. Žihpolje	24	14	7	3	40:21	35
4. Borovlje	24	12	8	4	41:24	32
5. Kriva vrba	24	10	6	8	49:36	26
6. Wöflnitz	23	8	9	6	40:27	25
7. Donau	24	11	2	11	56:50	24
8. Bistrica	23	6	9	8	38:37	21
9. Porečje	23	8	5	10	39:39	21
10. Dholica	24	8	5	11	27:43	21
11. HSV	24	6	7	11	37:43	19
12. Uršla gora	24	4	10	10	38:58	18
13. Grabštanj	24	3	6	15	32:65	12
14. Welzenegg	24	1	5	18	20:79	7

Lista strelcev v koroški ligi

15 golov: Pirker (Wietersdorf).
14 golov: Hober (SAK).
12 golov: Urschitz (SAK), Paulitsch (Breže), Niederegger (Matrei), Eberhard (ATSV Wolfsberg).
11 golov: Lippusch (SAK), W. Krappinger (Breže), A. Par (Treibach).
9 golov: Schrammel (WAC).